

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 2542

Warszawa, 6 czerwca 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 55. posiedzeniu w dniu 6 czerwca 2014 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

- o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Projekt ustawy stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Andrzeja Matusiewicza do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

wz.

Wicemarszałek Senatu

(-) Jan Wyrowiński

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 czerwca 2014 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie
ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków
o przyznanie płatności**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Jednocześnie upoważnia senatora Andrzeja Matusiewicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

W/Z

Jan Wyrowiński
Wicemarszałek Senatu

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86 oraz z 2013 r. poz. 1537):

1) w art. 11 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Producent jest obowiązany przedstawić na żądanie kierownika biura powiatowego Agencji dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w oddzielnym gospodarstwie rolnym.”;

2) w art. 12:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku współposiadaczy gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu ze współposiadaczy, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili pisemną zgodę.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 5, do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołącza się pisemną zgodę odpowiednio współposiadaczy gospodarstwa rolnego albo wspólników.”;

3) w art. 17 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, dokumenty, o których mowa w art. 11 ust. 1a, uwzględniając dokumenty uprawdzopodobniające posiadanie środków produkcji rolnej, w tym gruntów rolnych, oraz dokumenty wskazujące na samodzielne ponoszenie przez wnioskodawcę wydatków związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Celem projektu jest dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P 40/12) dotyczącego ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86).

Projekt przewiduje, że w ramach krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, jeden numer identyfikacyjny będzie nadawany tylko w przypadku tych małżonków, którzy są współposiadaczami gospodarstwa rolnego. W pozostałych przypadkach każdy z małżonków będzie miał prawo do osobnego numeru identyfikacyjnego. Umożliwi to im ubieganie się o płatności z funduszy w ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej, na prowadzone przez nich osobno gospodarstwa rolne.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Producenci rolni mogą ubiegać się o płatności z funduszy w ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej. W tym celu wprowadzono krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. System ten związany jest z ochroną interesów finansowych Unii; ma umożliwić identyfikację każdego producenta, gospodarstwa rolnego, działki rolnej oraz wniosku o przyznanie płatności, a przez to zapobiec pobieraniu nienależnych płatności.

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy przewiduje, że jednocześnie z wpisem do ewidencji producentów nadaje się numer identyfikacyjny. Zakwestionowany ust. 4 przewiduje, że w przypadku małżonków oraz podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę. W praktyce był on rozumiany w ten sposób, że małżonkowie, nawet jeśli istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają odrębne gospodarstwa rolne, nie mogą mieć osobnych numerów. A to oznacza, że tylko jeden z nich może ubiegać się o płatności w stosunku do swojego gospodarstwa. Tymczasem inne osoby prowadzące gospodarstwa rolne nie mają

tego ograniczenia. Ponadto, przepis ten zachęca do niezawierania związków małżeńskich, bądź ich rozwiązywania.

2.2. Przepis art. 18 Konstytucji przewiduje, że małżeństwo znajduje się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast art. 32 ust. 1 stanowi, iż wszyscy są wobec prawa równi oraz mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Równość jest tu rozumiana w ten sposób, że „wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (...) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących. Oceniając zasadność zarzutu naruszenia zasady równości należy ustalić: 1) czy w ogóle mamy do czynienia z podmiotami podobnymi, 2) kryterium, na podstawie którego zostało dokonane zróżnicowanie oraz 3) czy to zróżnicowanie było uzasadnione”.

„Aby uznać, że mamy do czynienia z podmiotami podobnymi, konieczne jest ustalenie, że dane podmioty charakteryzują się wspólną cechą istotną. W niniejszej sprawie cechą tą jest posiadanie gospodarstwa rolnego. Należy zatem uznać, że osoby, które pozostają w związku małżeńskim oraz prowadzą odrębne od drugiego małżonka gospodarstwo rolne, oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne, niebędące w związku małżeńskim stanowią podmioty podobne i powinny być traktowane tak samo.

Dodatkowo (...) kwestionowany przepis różnicuje sytuację prawną samych małżonków, między którymi istnieje rozdzielność majątkowa, ponieważ jedno z nich nie może być wpisane do ewidencji i mieć nadany numer identyfikacyjny. To nie jest uzasadnione w świetle reguły, zgodnie z którą małżonkowie mają równe prawa i obowiązki”.

„[R]ozwiązanie zastosowane (...) w zaskarżonym przepisie opiera się na założeniu, że małżonkowie zawsze prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne. To założenie nie jest właściwe.

Wspólne prowadzenie gospodarstwa rolnego przez oboje małżonków występuje często w polskich warunkach i może być uznane za typowe (...). Jednakże mogą wystąpić i w praktyce występują sytuacje, gdy małżonkowie prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Wówczas każde z małżonków spełnia wymagania przewidziane zarówno w prawie unijnym, jak i w prawie polskim, do uznania go za rolnika (producenta rolnego uprawnionego do otrzymania numeru (...) i otrzymania wsparcia finansowego (...)).

Dopuszczalność wpisu do ewidencji tylko jednego z małżonków i nadanie mu numeru identyfikacyjnego jest wówczas niekorzystne dla drugiego z małżonków. Może się bowiem

okazać, że nie jest w stanie korzystać ze środków pomocy, albo korzystanie z nich jest uzależnione od dobrej woli małżonka wpisanego do ewidencji. W takich sytuacjach jest możliwe, że nieruchomości wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, będące w posiadaniu małżonka niewpisanego do ewidencji zostaną pominięte przy płatnościach obszarowych, a także przy innych płatnościach albo że płatności będą przyznawane temu z małżonków, które jest wpisane do ewidencji, a nie temu, które jest posiadaczem danego gospodarstwa. (...).

Należy zauważyć, że wspólne albo oddzielne prowadzenie gospodarstw rolnych przez małżonków jest niezależne od stosunków majątkowych, jakie między nimi występują. We współczesnych warunkach polskich w skład gospodarstwa rolnego znajdującego się w posiadaniu obojga małżonków i przez nich prowadzonego mogą wchodzić nieruchomości o różnym charakterze: zarówno należące do majątku wspólnego małżonków, jak i do majątków odrębnych, np. nieruchomości nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej. **Prawo unijne i polskie normujące wpisy do ewidencji wiąże przy tym status producenta rolnego z posiadaniem gospodarstwa rolnego, nie zaś z charakterem przysługujących praw do nieruchomości.** Prawa te mogą być różne, np. własność, współwłasność, prawa rzeczowe ograniczone, np. użytkowanie, albo prawa obligacyjne, np. dzierżawa. Wreszcie nieruchomości mogą się znajdować w posiadaniu małżonków bez tytułu prawnego.

Należy więc oddzielić kwestię posiadania i prowadzenia gospodarstwa rolnego przez oboje małżonków od ustroju majątkowego między nimi (wspólność albo rozłączność majątkowa). Tak więc rozłączność majątkowa między małżonkami dotycząca wszystkich lub niektórych nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego nie wyklucza tego, że gospodarstwo znajduje się w posiadaniu obojga małżonków. (...). Odwrotnie, ustrój wspólności majątkowej między małżonkami nie wyklucza oddzielnego posiadania i prowadzenia gospodarstw rolnych przez małżonków.

(...) Kwestionowany przepis różnicuje sytuację posiadaczy gospodarstw rolnych, którzy pozostają w związku małżeńskim, i posiadaczy, którzy nie pozostają w związku małżeńskim, a także różnicuje sytuację samych małżonków, z których tylko jedno jest wpisane do ewidencji producentów”. Czy to zróżnicowanie daje się usprawiedliwić?

„[Z]różnicowanie to byłoby usprawiedliwione, gdyby jednocześnie: 1) pozostawało w bezpośrednim związku z celem przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma, i służyło realizacji tego celu, 2) było proporcjonalne, 3) pozostawało w związku

z wartościami, zasadami i normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (...).

Przede wszystkim należy zauważyć, że zróżnicowanie wynikające z obowiązywania art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji nie pozostaje w bezpośrednim związku z celem przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma. Art. 12 ust. 4 ustawy (...) stanowi element krajowego systemu ewidencji, który (...) ma zapewnić prawidłowe przyznawanie wsparcia rolnikom z funduszy przewidzianych w ramach wspólnej polityki rolnej i zapobiegać występowaniu nieprawidłowości. (...) [U]stawowe rozwiązanie, stosownie do którego małżonkowie nie mogą być osobno wpisani do ewidencji i posiadać różnych numerów identyfikacyjnych, zostało wprowadzone dla wykluczenia nadużyć polegających na sztucznym dzieleniu majątku małżonków albo składaniu wniosków o pomoc w odniesieniu do jednego gospodarstwa więcej niż jeden raz. Stosowanie zaskarżonego przepisu może jednak spowodować wyłączenie wsparcia z funduszy przewidzianych w ramach wspólnej polityki rolnej pewnej kategorii rolników pozostających w związku małżeńskim i posiadających odrębne gospodarstwo rolne, ale niewpisanych do ewidencji i z tego powodu pozbawionych statusu producenta rolnego. W sytuacji gdy w świetle art. 15 ust. 1 lit. f rozporządzenia nr 73/2009, art. 5 rozporządzenia nr 1122/2009 oraz art. 4 rozporządzenia nr 65/2011, oboje małżonkowie spełniają kryteria uznania ich za rolników prowadzących działalność rolniczą w posiadanych przez nich gospodarstwach rolnych, odmowa wpisu do ewidencji jednego z małżonków wykracza poza cel, jaki mają realizować przepisy ustawy o systemie ewidencji.

Zaskarżona regulacja nie spełnia wymagań proporcjonalności, skoro efektem obowiązywania kwestionowanego przepisu jest wyłączenie pewnej grupy podmiotów z systemów wsparcia przewidzianych dla rolników. Trybunał nie dostrzegł również wartości konstytucyjnej, której miałyby służyć zróżnicowanie wprowadzone przez kwestionowany przepis, a nawet przeciwnie, jest on niezgodny z wartościami wyrażonymi w art. 18 Konstytucji”.

2.3. TK orzekł, że zakwestionowany przepis traci moc obowiązującą z upływem 18 miesięcy od ogłoszenia wyroku.

2.4. TK stwierdził, że wyeliminowanie z porządku prawnego art. 12 ust. 4 ustawy w zakresie określonym w sentencji „nie jest wystarczające do przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją”. Oprócz nadania nowego brzmienia art. 12 ust. 4 ustawy, „niezbędne jest

zamieszczenie w ustawie przepisów, które będą przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego, a także później, już po dokonaniu wpisu do ewidencji.

Na wnioskodawcach - małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji - spoczywa ciężar wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Konieczne jest jednak ustawowe określenie przesłanek ustalenia, że taka sytuacja rzeczywiście występuje. Obecnie (...) tego typu badanie jest przeprowadzane podczas określania uprawnień do wsparcia w ramach działania «Modernizacja gospodarstw rolnych». Okoliczność, że między małżonkami została ustanowiona rozłączność majątkowa, nie ma znaczenia rozstrzygającego, jakkolwiek jest to istotna przesłanka dla przyjęcia odrębności gospodarstw. Istotne są także okoliczności ustanowienia rozłączności, np. czy nastąpiło to przed, czy po wejściu w życie przepisów dotyczących dokonywania płatności. Dalszymi przesłankami mogą być usytuowanie gospodarstw w przestrzeni albo ich wyposażenie w infrastrukturę. Szczególną uwagę należy poświęcić przypadkom, w których wskutek traktowania gospodarstw rolnych jako odrębnych przysługujące płatności są wyższe niż w razie traktowania gospodarstwa obojga małżonków jako jednej całości. W związku z powyższym niezbędna wydaje się zmiana nie tylko kwestionowanego art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji, ale również przepisów określających wymagania co do treści wniosków o wpis do ewidencji producentów i stosowanych formularzy”.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Trybunał zasugerował wprowadzenie do przepisów rozwiązań kontrolnych, które w sposób szczególny pozwalałyby sprawdzać czy małżonkowie nie dokonują pewnych czynności związanych z gospodarstwami i działkami rolnymi „dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności”. Jednak nie jest przesądzone czy i w jakim zakresie takie zmiany są konieczne. Po pierwsze dlatego, że w systemie już istnieją pewne rozwiązania mające na celu przeciwdziałanie takim praktykom, niezależnie od stanu cywilnego wnioskodawców. Po drugie, jeśli już takie rozwiązania miałyby być wprowadzone, nie powinny ograniczać się do małżonków (choć wykraczałoby to poza sam problem, którego dotyczy wyrok: wyrok dotyczy bowiem dochowania zasady równości, a nie skuteczności kontroli wniosków). Zbyt

rozbudowane badanie intencji podziału gospodarstw rolnych, tego czy podzielone gospodarstwa spełniają rzeczywiście samodzielne funkcje, czy podzielone grunty są zaopatrzone w osobne urządzenia i maszyny, choć możliwe - mogłoby okazać się dla Agencji bardziej kosztochłonne, niż ewentualne korzyści finansowe Unii polegające na odebraniu (nieprzyznaniu) nienależnych świadczeń. Nie bez znaczenia jest również to, że obecnie również nie-małżonkowie dokonują podziału gospodarstw, tworząc kilka spółek, którym dzierżawią podzielone gospodarstwa, dzięki czemu mogą uzyskać wyższe płatności. Prawo nie zabrania dokonywania tego rodzaju czynności.

Ponadto, co również zasugerował sam Trybunał, możliwość posiadania osobnych numerów identyfikacyjnych przewidziano także dla małżonków, którzy pozostają we wspólności majątkowej, w szczególności gdy ich gospodarstwa rolne nie są nią objęte. Problem ten, ze względu na sposób zaskarżenia przepisu do TK, nie mógł być objęty wyrokiem TK.

Pewnym minimum - ostatecznie zaproponowanym - a służącym wykonaniu wyroku jest nowelizacja art. 12 ust. 4 ustawy w ten sposób, by nie było wątpliwości, że małżonkowie, którzy prowadzą osobne gospodarstwa (niezależnie od ustroju majątkowego) mogą posiadać osobne numery. Ponadto, na wniosek Ministra Rolnictwa, wprowadzono dodatkowy mechanizm proceduralno-kontrolny (dotyczący zarówno małżonków, jak i innych podmiotów) opisany niżej.

4. Konsultacje

Do tekstu przedstawionego do pierwszego czytania zgłoszono poniższe uwagi.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi stwierdził, iż projekt nie realizuje wszystkich zaleceń TK. Chodzi o brak przepisów zapewniających, że małżonkowie ubiegający się o osobny numer identyfikacyjny, rzeczywiście prowadzą osobne gospodarstwa. Zaproponował też przeredagowanie brzmienia ust. 4, co uwzględniono. Załączył też osobny projekt, który jednak pewnym zakresie wykraczał poza wykonanie wyroku. Przyjęto natomiast, po zmianach, propozycję Ministra polegającą na dodaniu w art. 11 ustępu 1a oraz towarzyszącego mu w art. 17 ustępu 2. Pierwszy przepis przyznaje Agencji prawo żądania od producentów (nie tylko małżonków) dokumentów potwierdzających prowadzenie działalności rolniczej w odrębnym gospodarstwie, a drugi upoważnia ministra do określenia, o jakie dokumenty chodzi.

Propozycje zbieżne z pierwotną propozycją Ministra zaproponował Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Z kolei Minister Spraw Zagranicznych zwrócił uwagę, że „z punktu widzenia prawa Unii posługiwanie się wyłącznie kryterium własnościowym dla ustalenia odrębności gospodarstw rolnych, może okazać się nie wystarczające”. Należy jednak podnieść, iż projekt nie zmienia już obecnie obowiązującej reguły zawartej w ustawie, która abstrahuje od pojęcia własności, a posługuje się określeniem „posiadanie”: samodzielne albo współposiadanie, które właśnie nawiązują do samodzielnych i odrębnych od innych gospodarstw funkcji, jakie powinno spełniać gospodarstwo, którego posiadacz lub współposiadacze ubiegają się o numer identyfikacyjny. Jak można wnosić z całości pisma, Ministrowi, chodzi bardziej o kwestie kontrolne, o które zabiega też Minister Rolnictwa.

Krajowa Rada Izb Rolniczych poparła projekt, natomiast Minister Finansów, Naczelny Sąd Administracyjny, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa, Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa poinformowali, że nie mają uwag do projektu. Nie ustosunkowali się pisemnie do projektu: Minister Infrastruktury i Rozwoju, Krajowa Rada Radców Prawnych, Związek Gmin Wiejskich RP, Unii Miasteczek Polskich, Krajowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych, Federacja Związków Pracodawców - Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych, NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

5. Skutki projektowanej ustawy

Skutkiem ustawy będzie konieczność wypłacenia środków małżonkom, jeżeli każde z nich prowadzi osobne gospodarstwa. Niekoniecznie musi to oznaczać, że przyrost wypłaconych środków będzie równy płatności, o które mogliby dotychczas starać się ci małżonkowie, którym ustawa, ze względu na brak osobnego numeru identyfikacyjnego to uniemożliwiła. Dotychczas bowiem mogli sztucznie łączyć gospodarstwa (przypisywać ich prowadzenie jednemu z małżonków), by mogły być objęte numerem identyfikacyjnym jednego z małżonków, albo też uciekać się do rozwodów. Ustawa obciąży też nieznacznie producentów dodatkowym obowiązkiem dokumentacyjnym.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 23 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1377/14

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (przedstawiciel wnioskodawców: senator Andrzej Antoni Matusiewicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32 ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”. Krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „systemem” służy m.in. celom przyznawania i dokonywania płatności¹ na rzecz producentów rolnych², finansowanych z budżetu UE w ramach wdrażania wspólnej polityki rolnej (WPR). Dzięki przyjętym w jego ramach mechanizmom identyfikacji, ma on zapobiegać wypłatom nienależnych płatności. System ten prowadzi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zwana dalej „Agencją” (art. 2 ustawy).

Uzyskanie przez producenta rolnego pomocy finansowej w ramach WPR uwarunkowane jest, oprócz wypełniania przesłanek materialnych, wpisaniem go do ewidencji producentów rolnych oraz posiadaniem numeru identyfikacyjnego. Numer ten, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy, nadawany jest wnioskodawcom wraz z wpisem do ewidencji producentów. Z art. 12 ust. 4 ustawy, w jego obecnej wersji

¹ Płatność, zgodnie z art. 3 ust. 9 ustawy, to pomoc finansowa dla producentów rolnych, przetwórców, organizacji producentów i potencjalnych beneficjentów, udzielana w całości lub w części ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz płatność uzupełniająca w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

² Producentem rolnym, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego, rolnikiem w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 73/2009 lub posiadaczem zwierzęcia (bydła, owcy, kozy lub świni).

wynika, że małżonkom nadaje się jeden numer identyfikacyjny. Numer ten nadaje się nadaje się temu z małżonków, co do którego drugi współmałżonek wyrazi pisemną zgodę (analogiczna reguła jest stosowana do współposiadaczy gospodarstwa rolnego, którym również nadawany jest jeden numer identyfikacyjny; numer ten nadawany jest temu ze współposiadaczy, co do którego współposiadacz wyrazi zgodę).

Celem projektu ustawy jest wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego (TK) z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P. 40/12). W wyroku tym TK stwierdził, że art. 12 ust. 4 ustawy, w zakresie w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków w sytuacji, gdy istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają oni odrębne gospodarstwa rolne jest niezgodny z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 18 Konstytucji. Odnotował on, że zaskarżony artykuł narusza ustanowione w art. 32 ust. 1 prawo do równego traktowania, gdyż pozbawia małżonków będących w powyżej wskazanej sytuacji, możliwości uzyskania odrębnych numerów identyfikacyjnych, a co za tym idzie, pomocy finansowej uzyskiwanej w ramach WPR. Trybunał Konstytucyjny orzekł też, że kwestionowany przepis straci moc obowiązującą z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw (sentencja wyroku TK została opublikowana w dniu 13 grudnia 2013 r., Dz. Urz. poz. 1537). Wniesiony projekt ustawy, którego dotyczy niniejsza opinia ma wyeliminować niezgodność stwierdzoną w wyroku TK.

Proponowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 2 projektu ustawy).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ocena zgodności projektu ustawy z prawem UE wymaga uwzględnienia następujących przepisów:

- art. 14 i 15 rozporządzenia Rady nr 73/2009³. Artykuł 14 tego rozporządzenia zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia i prowadzenia zintegrowanego systemu administrowania i kontroli, zwanego dalej „zintegrowanym systemem”. System ten jest stosowany w odniesieniu do rodzajów wsparcia wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia, które obejmują m.in. płatności jednolite, system jednolitych płatności obszarowych oraz dopłaty do produkcji określonych produktów roślinnych i zwierzęcych. Zintegrowany system jest wykorzystywany dla celów dokonywania płatności finansujących wdrażanie WPR.

Artykuł 15 ust. 1 rozporządzenia Rady nr 73/2009 określa elementy tego systemu. Stanowią je: a) skomputeryzowana baza danych; b) system

³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz. U. UE L 30, 31.1.2009, str. 16).

identyfikacji działek rolnych; c) system identyfikacji i rejestracji uprawnień do płatności; d) wnioski o pomoc; e) zintegrowany system kontroli; a także, co w kontekście analizowanego projektu ustawy zasługuje na szczególne uwzględnienie, f) jednolity system rejestrowania tożsamości każdego rolnika, który składa wniosek o pomoc.

- art. 5 rozporządzenia Komisji nr 1122/2009⁴ wskazuje, że jednolity system rejestrowania tożsamości każdego rolnika, przewidziany w art. 15 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Rady nr 73/2009, gwarantuje jednoznaczną identyfikację wszystkich wniosków o przyznanie pomocy złożonych przez jednego rolnika. W motywie 6 preambuły tego rozporządzenia odnotowano, że aby umożliwić skuteczną kontrolę oraz zapobiegać składaniu różnych wniosków o przyznanie pomocy w różnych agencjach płatniczych jednego państwa członkowskiego, państwa członkowskie powinny zapewnić jednolity system rejestrowania tożsamości każdego rolnika, który składa wniosek o przyznanie pomocy w ramach zintegrowanego systemu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy zmierza do zapewnienia, by małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje rozdzielność majątkowa i którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne, mogli otrzymywać osobne numery identyfikacyjne warunkujące wpis do systemu, który jest konieczny dla otrzymania, przez każde z nich, płatności w ramach WPR. Możliwość uzyskania oddzielnych numerów identyfikacyjnych przez obu małżonków znajdujących się w powyżej wskazanej sytuacji obecnie wyklucza nowelizowany art. 12 ust. 4 ustawy.

Przepisy UE nie regulują zagadnień związanych z nadawaniem numerów identyfikacyjnych beneficjentom WPR. Wymagają jednak, by tożsamość każdego rolnika, który składa wniosek o pomoc, była ewidencjonowana w jednolitym systemie rejestrowania (art. 15 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Rady nr 73/2009), który jest elementem zintegrowanego systemu ustanawianego przez państwa członkowskie na mocy art. 14 tego rozporządzenia. Wymóg ewidencjonowania tożsamości rolników składających wnioski o płatności zapewnia, na gruncie prawa polskiego, system prowadzony przez Agencję, którego funkcjonowanie reguluje nowelizowana ustawa.

Proponowana ustawa spowoduje, że każdy rolnik, który składa wniosek o pomoc będzie ewidencjonowany w jednolitym systemie rejestrowania, zgodnie z

⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina (Dz. Urz. UE L 316 z 2.12./2009, str. 65).

wymogiem dyspozycji art. 15 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Rady nr 73/2009 (jednolity systemie rejestrowania, o którym mowa w rozporządzeniu Rady nr 73/2009 stanowi system prowadzony przez Agencję). Tym samym zostanie wyeliminowana sytuacja, w której oddzielnych numerów identyfikacyjnych, umożliwiających wpisy do systemu, nie mogą uzyskać małżonkowie pozostający w rozdzielnosci majątkowej, którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne.

4. Konkluzja

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności jest zgodny z prawem UE.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 23 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1378/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (przedstawiciel wnioskodawców: senator Andrzej Antoni Matusiewicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”. Krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności służy celom przyznawania i dokonywania płatności¹ na rzecz producentów rolnych² finansowanych z budżetu UE w ramach wdrażania wspólnej polityki rolnej (WPR). Dzięki przyjętym w jego ramach mechanizmom identyfikacji, ma on zapobiegać wypłatom nienależnych płatności. System ten prowadzi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zwana dalej „Agencją” (art. 2 ustawy).

Uzyskanie przez producenta rolnego pomocy finansowej w ramach WPR uwarunkowane jest, oprócz wypełniania przesłanek materialnych, wpisaniem go do ewidencji producentów rolnych oraz posiadaniem numeru identyfikacyjnego. Numer ten, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy, jest nadawany wnioskodawcom wraz z wpisem do ewidencji producentów. Z art. 12 ust. 4 ustawy wynika, że małżonkom nadaje się jeden numer identyfikacyjny. Numer ten nadaje się nadaje się temu z małżonków, co do którego drugi współmałżonek wyrazi pisemną zgodę.

Celem projektu ustawy jest wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego (TK) z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P. 40/12). W wyroku tym TK stwierdził, że art. 12 ust. 4 ustawy, w zakresie w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania

¹ Płatność, zgodnie z art. 3 ust. 9 ustawy, to pomoc finansowa dla producentów rolnych, przetwórców, organizacji producentów i potencjalnych beneficjentów, udzielana w całości lub w części ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz płatność uzupełniająca w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

² Producentem rolnym, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, będącą posiadaczem gospodarstwa rolnego, rolnikiem w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 73/2009 lub posiadaczem zwierzęcia (bydła, owcy, kozy lub świnia).

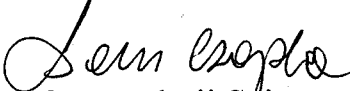
osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków w sytuacji, gdy istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają oni odrębne gospodarstwa rolne jest niezgodny z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 18 Konstytucji. Odnotował on, że zaskarżony artykuł narusza ustanowione w art. 32 ust. 1 prawo do równego traktowania, gdyż pozbawia małżonków będących w powyżej wskazanej sytuacji możliwości uzyskania odrębnych numerów identyfikacyjnych, a co za tym idzie, pomocy finansowej przyznawanej w ramach WPR. Trybunał Konstytucyjny orzekł też, że kwestionowany przepis straci moc obowiązującą z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw (sentencja wyroku TK została opublikowana w dniu 13 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. poz. 1537)). Wniesiony projekt ustawy, którego dotyczy niniejsza opinia, ma wyeliminować niezgodność stwierdzoną w wyroku TK.

Przepisy UE nie regulują zagadnień związanych z nadawaniem numerów identyfikacyjnych beneficjentom WPR. Wymagają jednak, by tożsamość każdego rolnika, który składa wniosek o pomoc, była ewidencjonowana w jednolitym systemie rejestrowania (art. 15 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Rady nr 73/2009), który jest elementem zintegrowanego systemu ustanawianego przez państwa członkowskie na mocy art. 14 tego rozporządzenia. Wymóg ewidencjonowania tożsamości rolników składających wnioski o płatności zapewnia, na gruncie prawa polskiego, system prowadzony przez Agencję, którego funkcjonowanie reguluje nowelizowana ustawa.

Proponowana ustawa spowoduje, że każdy rolnik, który składa wniosek o pomoc będzie ewidencjonowany w jednolitym systemie rejestrowania, zgodnie z wymogiem dyspozycji art. 15 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Rady nr 73/2009 (jednolity system rejestrowania, o którym mowa w rozporządzeniu Rady nr 73/2009 stanowi system prowadzony przez Agencję). Tym samym zostanie wyeliminowana sytuacja, w której oddzielnych numerów identyfikacyjnych, umożliwiających wpisy do systemu, nie mogą uzyskać małżonkowie pozostający w rozdzielności majątkowej, którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne.

Projekt ten **jest projektem** ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

SZEF KANCELARII SENATU

Ewa Polkowska

SK - 0401-16/14

Warszawa, dnia 10 czerwca 2014 r.

Szanowny Pan SEKRETARIAT SZEFA KS

Lech Czapla L.dz.

Szef Kancelarii Sejmu Data wpływu 10.06.2014.

Ewa Polkowska

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 55. posiedzeniu uchwały z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Panu Ministrowi stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 2) Naczelny Sąd Administracyjny,
- 3) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa,
- 4) Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 5) Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa,
- 6) Minister Finansów,
- 7) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 8) Minister Spraw Zagranicznych.

Z wyrazami szacunku

KU 193/14

Warszawa, dnia 1 kwietnia 2014 r.

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Sekretarz Stanu
Kazimierz Plocke

PB-zs-0220- 4 /14 (ad- 1077)

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze!

W związku z prowadzonymi przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP pracami nad zmianą ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (druk senacki nr 597), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi pragnie przedstawić swoją opinię na temat zaproponowanych w ww. projekcie rozwiązań.

Jak wynika z uzasadnienia do projektu zmiany przedmiotowej ustawy, propozycja zawarta w projekcie stanowi pewne minimum służące wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P 40/12) i polega na zmianie brzmienia art. 12 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym jeden numer identyfikacyjny będzie nadawany tylko w przypadku tych małżonków, którzy są współposiadaczami gospodarstwa rolnego. W pozostałych przypadkach każdy z małżonków będzie miał prawo do osobnego numeru identyfikacyjnego.

Niemniej jednak należy zauważyć, iż propozycja ta realizuje tylko jedno z zaleceń Trybunału Konstytucyjnego. Projekt nie obejmuje pozostałych zagadnień, na które wskazywał wyrok TK, a które istotne są dla stosowania zmienianego przepisu.

W związku z powyższym, w opinii Ministerstwa projekt powinien zostać uzupełniony o następujące kwestie:

1. Stworzenie regulacji dotyczących przeniesienia na małżonków ciężaru wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne – istnieje konieczność wskazania przesłanek w ustawie, że taka sytuacja rzeczywiście występuje;
2. Dokonanie zmiany w przepisach określających wymagania dotyczących treści wniosku o wpis do ewidencji producentów i formularza wniosku o wpis do tej ewidencji z uwzględnieniem katalogu przykładowych dokumentów, na podstawie których ARiMR będzie mogła przeprowadzić postępowanie weryfikacyjne w zakresie prowadzenia przez małżonków odrębnego gospodarstwa rolnego.

Dodatkowo, zasadnym wydaje się przeredagowanie propozycji zmiany brzmienia art. 12 ust. 4 pod względem redakcyjnym, gdyż zaproponowane przez Komisję Ustawodawczą brzmienie wskazuje, że małżonkowie nie są podmiotem stosunków cywilnoprawnych. W związku z powyższym proponuję, aby przepis miał następujące brzmienie:

„W przypadku współposiadaczy gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu ze współposiadaczy, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili pisemną zgodę.”

Jednocześnie z uwagi, iż w resorcie rolnictwa od kwietnia 2013 r. trwały prace nad zmianą ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów (w listopadzie 2013 r. odbyły się powtórne konsultacje międzyresortowe), pozwolę sobie przesłać przygotowany przez MRiRW projekt zmiany ww. ustawy zawierający m.in. wytyczne Trybunału Konstytucyjnego z uprzejmą prośbą o uwzględnienie zawartych w nim propozycji w projekcie procedowanym przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP.

SEKRETARZ STANU

Kazimierz Płocki

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86 oraz z 2013 poz. 1537) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. 1. Do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. W postępowaniu w sprawach dotyczących wpisu do ewidencji producentów organ administracji publicznej:

- 1) stoi na straży praworządności;
- 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
- 3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń, co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
- 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie, przed wydaniem decyzji, umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisu art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

3. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 2, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.”;

2) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a. Sprawy dotyczące wpisu do ewidencji producentów i wykreślenia z tej ewidencji rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej kierownik biura powiatowego Agencji.”;

3) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpisu producenta do ewidencji producentów dokonuje się na jego wniosek złożony do kierownika, o którym mowa w art. 10a, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję.”,

4) w art. 12:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W decyzji o wpisie producenta do ewidencji producentów producentowi nadaje się numer identyfikacyjny.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku współposiadaczy gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu ze współposiadaczy, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili pisemną zgodę.”;

5) w art. 13 uchyla się ust. 1–3;

6) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów, mając na względzie dane, o których mowa w art. 7, oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, rodzaje dokumentów, jakie należy dołączyć do wniosku o wpis do ewidencji producentów, biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.”.

Art. 2. 1. Wpisy do ewidencji producentów dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, numery identyfikacyjne nadane przed dniem jej wejścia w życie oraz zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym wydane przed dniem jej wejścia w życie zachowują ważność.

2. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 1, uznaje się za decyzje administracyjne o wpisie producenta do ewidencji producentów.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Propozycje zmian w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86 oraz z 2013 poz. 1537) mają na celu dostosowanie przepisów ww. ustawy do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt P 40/12), którego sentencja została ogłoszona w dniu 13 grudnia 2013 r. w Dz. U. poz. 1537, a pełny tekst, wraz z uzasadnieniem, w OTK ZU Nr 9A, poz. 133.

Trybunał Konstytucyjny rozpoznał pytanie prawne Naczelnego Sądu Administracyjnego:

czy art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, ze zm.) w zakresie, w jakim uniemożliwia nadanie obu małżonkom numerów identyfikacyjnych, w sytuacji istnienia ustroju rozdzielności majątkowej małżeńskiej i prowadzenia przez każdego z małżonków odrębnych gospodarstw rolnych, jest zgodny z art. 2, art. 18 i art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 12 ust. 4 ww. ustawy w przypadku małżonków oraz podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę.

Trybunał Konstytucyjny orzekł następująco:

- art. 12 ust. 4 ustawy w zakresie, w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków, w sytuacji gdy istnieje między nimi rozdzielność majątkowa i posiadają odrębne gospodarstwa rolne jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji (*Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne*) w związku z art. 18 (*Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej*);

- stosowanie zaskarżonego przepisu może spowodować wyłączenie wsparcia z funduszy przewidzianych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej pewnej kategorii rolników pozostających w związku małżeńskim i posiadających odrębne gospodarstwo rolne, ale niewpisanych do ewidencji i z tego powodu pozbawionych statusu producenta rolnego;
- powyższy przepis we wskazanym zakresie traci moc obowiązującą z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw, tzn. 13 czerwca 2015 r.

Trybunał Konstytucyjny, uzasadniając orzeczenie wskazał, że wyeliminowanie z porządku prawnego art. 12 ust. 4 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów w zakwestionowanym zakresie nie jest wystarczające dla przywrócenia stanu zgodności z konstytucją. Niezbędna jest interwencja ustawodawcy.

Głównym zaleceniem wynikającym z uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest zatem nadanie nowego brzmienia art. 12 ust. 4 ustawy tj. stworzenie przepisów umożliwiających nadanie odrębnych numerów identyfikacyjnych małżonkom w sytuacji prowadzenia przez nich odrębnych gospodarstw rolnych.

W związku z powyższym w art. 1 pkt 4 lit. b projektu ustawy zaproponowano zmianę brzmienia ust. 4 w art. 12 obowiązującej ustawy. Propozycja ta oznacza, że w przypadku współposiadaczy gospodarstwa rolnego nadawany będzie jeden numer identyfikacyjny. Taka regulacja powoduje, że małżonkom będącym współposiadaczami gospodarstwa rolnego zostanie nadany jeden numer identyfikacyjny. Natomiast w przypadku, gdy małżonek prowadzi odrębne gospodarstwo rolne temu małżonkowi zostanie nadany dodatkowo osobny numer identyfikacyjny. Oznacza to również, że jeżeli małżonkowie nie są współposiadaczami gospodarstwa rolnego, a każdy z nich jest posiadaczem odrębnego gospodarstwa rolnego, każdemu z nich zostanie nadany osobny numer identyfikacyjny.

Takie rozwiązanie jest zgodne z art. 40 ust. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do równego traktowania producentów rolnych (klauzula o niedyskryminacji).

Zgodnie z wyrokiem TK, oprócz nadania nowego brzmienia art. 12 ust. 4 obowiązującej ustawy niezbędne jest także uwzględnienie w ustawie regulacji dotyczących przeniesienia na stronę ciężaru wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Należy przy tym pamiętać, że do wpisu danego podmiotu do ewidencji producentów jako producenta rolnego jest konieczne udowodnienie, że podmiot ten jest producentem rolnym w rozumieniu art. 3 pkt 3 obowiązującej ustawy, w szczególności że jest rolnikiem w rozumieniu art. 2 lit. a rozporządzenia nr 73/2009, a zatem prowadzi działalność rolniczą.

W tym celu proponuje się w art. 1 pkt 1 projektowanej ustawy wprowadzić przepis, że do postępowań prowadzonych na gruncie ustawy w sprawach indywidualnych, rozstrzyganych w drodze decyzji, stosuje się co do zasady przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że proponuje się jednocześnie regulacje szczególne w stosunku do przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

I tak, w dodawanym art. 3a w ust. 2 zaproponowano, aby organ administracji publicznej był obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatryć cały materiał dowodowy, ale nie będzie na nim ciążył obowiązek aktywnego poszukiwania dowodów umożliwiających wpisanie wnioskodawcy do ewidencji producentów i nadanie numeru identyfikacyjnego. Proponuje się również, aby na żądanie strony organ administracji publicznej obowiązany był zapewnić jej czynny udział w każdym stadium postępowania, udzielić niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania, a także wypowiedzenie się przed wydaniem decyzji, co do zebranych dowodów i materiałów. Wydając decyzję w sprawie wpisu do ewidencji producentów oraz nadania numeru identyfikacyjnego organ administracji swoje rozstrzygnięcie opierać zatem będzie na dowodach zgromadzonych w aktach sprawy, zarówno tych, co do których strona się wypowiedziała, jak też i tych, co do których strona nie składała żadnych oświadczeń. Te drugie nie będą mogły być jednak uznane za przyznane i podlegać będą obiektywnej ocenie organu administracji.

Zaproponowane odejście od zasady prawdy obiektywnej wyrażonej w art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz zasady oficjalności ma na celu uaktywnienie stron w trakcie postępowania w sprawie wpisu do ewidencji

producentów. Uaktywnienie strony w przedmiotowych postępowaniach przez oparcie postępowania dowodowego w znacznym stopniu na dowodach przedstawionych przez stronę w toku postępowania i przeniesienie ciężaru udowodnienia faktu na osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, bez wątplenia wpłynie na bardziej równomierne rozłożenie między organ i stronę udowodnienia w toku postępowania administracyjnego faktów, z którymi związane są skutki w postaci dokonania wpisu do ewidencji producentów albo odmowy dokonania takiego wpisu. Omawiana wyżej instytucja jest wzorowana na ugruntowanych w doktrynie i sprawdzonych w praktyce przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i Kodeksu cywilnego.

Rozwiązanie to jest szczególnie uzasadnione w sytuacji ubiegania się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego w przypadku małżonków, którzy posiadają osobne gospodarstwa rolne, gdyż jedynie strona ubiegająca się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego jest w stanie wykazać, na podstawie posiadanych dokumentów (np. akt notarialny, orzeczenie sądowe, umowa ustanawiająca rozdzielną majątkową), że posiada i prowadzi gospodarstwo rolne niewchodzące w skład wspólności majątkowej małżonków.

Ponadto podkreślenia wymaga to, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami procedury administracyjnej. Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje bowiem kontradyktoryjny tryb postępowania, np. w przypadku wyznaczenia przez organ rozprawy w sytuacjach spornych. Na rozprawie strony ustosunkowują się do materiału zgromadzonego przez organ, składają wyjaśnienia, zgłaszają żądania, propozycje i zarzuty oraz wypowiadają się co do wyników postępowania administracyjnego. Rozprawa pozwala na wymianę poglądów uczestników postępowania wyjaśniającego, ich uzgadnianie i tworzy możliwość szybkiego komunikowania się, a w rezultacie sprzyja usprawnieniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego oraz zabezpieczeniu zasady ogólnej szybkości postępowania. Należy podkreślić, że dotychczasowa praktyka jak też doświadczenia związane z przyznawaniem płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, gdzie mają zastosowanie podobne rozwiązania w zakresie postępowania dowodowego, uzasadniają twierdzenie, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, wpłynie korzystnie na ekonomikę prowadzonych postępowań.

Z powyższego wynika zatem także zmiana w art. 1 pkt 2 projektu gdzie proponuje się, aby sprawy dotyczące wpisu do ewidencji producentów i wykreślenia z tej ewidencji rozstrzygane były w drodze decyzji administracyjnej przez kierownika biura powiatowego Agencji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. z art. 13 ust. 2 ustawy, wpis jest czynnością materialno-techniczną. Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje podmiotom wpisanym do ewidencji producentów zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym. Zaświadczenie jest wydawane niezwłocznie po dokonaniu wpisu do ewidencji producentów, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia wpłynięcia wniosku o wpis do ewidencji producentów. Obecnie istnieją wątpliwości interpretacyjne m.in. z uchyleniem wpisu do ewidencji i nadania numeru identyfikacyjnego, gdyż jest to czynność materialno-techniczna i nie mają tu zastosowania tryby nadzwyczajne przewidziane w Kpa.

Natomiast wprowadzenie powyższej regulacji (art. 1 pkt 2 projektu) oznacza, że wszystkie kategorie spraw rozstrzyganych na podstawie ustawy będą rozstrzygane w drodze decyzji administracyjnej, w szczególności sprawy dotyczące zmiany danych w ewidencji producentów. A zatem do postępowań w sprawie wpisu, wykreślenia, zmiany danych lub odmowy wprowadzenia zmiany w ewidencji producentów będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zaproponowana regulacja umożliwi kontrolę instancyjną i możliwość wzruszenia orzeczeń w ramach trybów nadzwyczajnych uregulowanych w Kpa, a podmioty wpisane do ewidencji będą mogły dochodzić swoich praw również przed sądami administracyjnymi.

Jednocześnie z uwagi, iż w projektowanym pkt 2 w art. 1 została określona właściwość rzeczowa organu właściwego dla dokonywania wpisu do ewidencji, został preredagowany ust. 1 art. 11 obowiązującej ustawy. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem „wpisu producenta do ewidencji producentów dokonuje się na jego wniosek złożony do kierownika biura powiatowego Agencji właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję”. Zgodnie z proponowanym art. 1 pkt 3 lit. a wpis producenta do ewidencji dokonywany byłby na wniosek producenta złożony do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy, natomiast w lit. b pozostawiono przepis

dotyczący składania wniosku na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję.

W związku z propozycją zawartą w art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy zmianie uległo także brzmienie ust. 1 w art. 12 ustawy (art. 1 pkt 4 lit. a projektu). Proponuje się aby numer identyfikacyjny nadawany był w decyzji o wpisie producenta do ewidencji producentów.

Konsekwencją zmian wprowadzonych w art. 1 pkt 2 projektu jest także uchylenie w art. 13 ust. 1-3, które dotyczą odmowy wpisu do ewidencji producentów w drodze decyzji administracyjnej oraz wydawania zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym przez kierownika biura powiatowego Agencji (art. 1 pkt 5 projektowanej ustawy).

W celu uwzględnienia wyroku TK w zakresie zmian przepisów określających wymagania co do treści wniosków o wpis do ewidencji producentów i stosowanych formularzy proponuje się zmianę brzmienia art. 17 obowiązującej ustawy, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi zobowiązany będzie do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych wymagań jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (art. 1 pkt 6 projektu), mając na względzie dane, o których mowa w art. 7 ustawy, oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu. Ponadto proponuje się, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w ww. rozporządzeniu rodzaje dokumentów, jakie w szczególności należy dołączyć do wniosku o wpis do ewidencji producentów biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

W art. 2 proponuje się wprowadzenie przepisu przejściowego umożliwiającego stosowanie do zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym wydanego przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, przepisów dotyczących decyzji. Na podstawie obowiązujących przepisów sprawy dotyczące wpisu producenta do ewidencji producentów nie są co do zasady załatwiane w drodze decyzji administracyjnej. Jeżeli dany podmiot jest producentem w ewidencji producentów wpisywane są jego dane. Wpis ten jest zatem tzw. czynnością materialno-techniczną. Jednocześnie kierownik biura powiatowego ARIMR na podstawie art. 13 ust. 2 obowiązującej ustawy wydaje podmiotowi, któremu został nadany numer identyfikacyjny zaświadczenie o nadaniu tego numeru. To zaświadczenie poniekąd jest również potwierdzeniem dokonania wpisu producenta do ewidencji, gdyż tylko

podmiotowi wpisanemu do ewidencji mógł zostać nadany numer identyfikacyjny. Decyzja administracyjna w sprawie dotyczącej wpisu producenta do ewidencji producentów wydawana jest jedynie w sytuacji, gdy nie są spełnione przesłanki dokonania tego wpisu – w takiej sytuacji kierownik biura powiatowego w drodze decyzji odmawia wpisu producenta do ewidencji producentów. Obowiązujące przepisy nie przewidują natomiast mechanizmu eliminowania wpisów, które zostały dokonane z naruszeniem prawa. W takiej sytuacji, na gruncie obowiązujących przepisów, nie jest możliwe zastosowanie trybów nadzwyczajnych przewidzianych w Kpa. Wpis producenta do ewidencji producentów nie jest dokonywany bowiem w drodze decyzji administracyjnej, a stosując tryby nadzwyczajne przewidziane w Kpa można wyeliminować z obrotu tylko decyzję administracyjną (ewentualnie postanowienie), natomiast nie można ich zastosować do czynności materialno-technicznych ani do zaświadczeń.

Wprowadzenie w projektowanym art. 2 ust. 2 regulacji, na mocy której wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy zaświadczenia będą uznawane za decyzje o wpisie producenta do ewidencji producentów, pozwoli na zastosowanie do takich zaświadczeń (a więc na mocy niniejszej ustawy – decyzji) przepisów Kpa dotyczących trybów nadzwyczajnych, a więc umożliwi zmianę, uchylene lub stwierdzenie nieważności takich zaświadczeń. W konsekwencji umożliwi to wyeliminowanie z ewidencji producentów wpisów, które zostały dokonane z naruszeniem prawa.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

KU 420/14

PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Warszawa, dnia 2 kwietnia 2014 r.

BO-60-8/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Witam serdecznie Panie Senatorze,

W nawiązaniu do pisma z 26 marca 2014 r., nr BPS/KU-034/597/8/14, zawierającego prośbę o sporządzenie opinii w przedmiocie zaproponowanych zmian zawartych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, uprzejmie informuję, że uwag merytorycznych do przedstawionego projektu nie zgłaszam.

z szanowaniem

PREZES
Naczelnego Sądu Administracyjnego

prof. Roman Hauser

KU 224/14

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 3923109; fax: (+48) 022 3923120

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-147/14/ZSP
W/M340 /14

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2014 r.

**Pan Senator Piotr ZIENTARSKI
PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI USTAWODAWCZEJ
SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

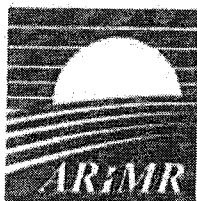
Przewodniczo Panie Senatorze,

W nawiązaniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (druk senacki nr 597/VIII), nadesłanego przy piśmie nr BPS/KU-034/597/6/14 z dnia 26 marca 2014 r., uprzejmie informuję, że Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa nie zgłasza uwag do tego projektu.

[Signature]
**WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa**

Piotr Rodkiewicz

KU 235/14

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Zastępca Prezesa
Krzysztof Zalewski

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Nasz znak: ZP-205-DBR-070-1/WPNBR/AN/14 Data: 15.04.2014 r.

Dotyczy: opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Szanowny Panie Przewodniczący,

W nawiązaniu do pisma znak: BPS/KU-034/597/3/14 z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie przedłożonego przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprzejmie informuje, co następuje.

I.

1. Przedłożony projekt zakłada zmianę jedynie art. 12 ust. 4 na następujący: „w przypadku małżonków będących współposiadaczami oraz podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyraził pisemną zgodę”

Uzasadnieniem zmiany jest taka konstrukcja przepisu aby jeden numer identyfikacyjny był nadawany tylko w przypadku tych małżonków, którzy są współposiadaczami gospodarstwa rolnego. W pozostałych przypadkach każdy z małżonków będzie miał prawo do osobnego numeru identyfikacyjnego. Powyższe ma umożliwić ubieganie się tym współmałżonkom o płatności z funduszy w ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej, na prowadzone przez nich osobno gospodarstwa rolne.

Jednocześnie przedłożony projekt nie uwzględnia wskazanych w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego kwestii, jako kluczowe dla zastosowania przez TK odroczenia utraty mocy obowiązującej przepisu niezgodnego z art. 32 w związku z art. 18 Konstytucji RP, tj. konieczność zmiany ustawy o krajowym systemie producentów rolnych, w taki sposób aby „przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania

nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego, a także później, już po dokonaniu wpisu do ewidencji". W opinii Komisji Ustawodawczej Senatu RP „nie jest przesądzone czy i w jakim zakresie takie zmiany są konieczne. Po pierwsze dlatego, że w systemie już istnieją pewne rozwiązania mające na celu przeciwdziałanie takim praktykom, niezależnie od stanu cywilnego, niezależnie od stanu cywilnego wnioskodawców. Po drugie, jeśli już takie rozwiązania miałyby być wprowadzone, nie powinny ograniczać się do małżonków (...) Badanie intencji podziału gospodarstw rolnych, tego czy podzielone gospodarstwa spełniają rzeczywiście samodzielne funkcje, czy podzielone grunty są zaopatrzone w osobne urządzenia i maszyny, choć możliwe – mogłoby okazać się dla Agencji bardziej kosztochłonne, niż ewentualne korzyści finansowe Unii polegające na odebraniu (nieprzyznaniu) nienależnych świadczeń. Należałoby w takim przypadku rozważyć czy wystarczająca byłaby rozbudowa i kontrola samych wniosków, czy konieczna byłaby wizytacja podzielonych gospodarstw przez przedstawicieli Agencji. (...) Pewnym minimum – ostatecznie zaproponowanym – a służącym wykonaniu wyroku jest nowelizacja art. 12 ust. 4 ustawy, w ten sposób, by nie było wątpliwości, że małżonkowie którzy prowadzą osobne gospodarstwa (niezależnie od ustroju majątkowego mogą posiadać osobne numery”.

II.

Oceniając zaproponowane brzmienie przepisu art. 12 ust. 4 oraz cel jaki przeświecał projektodawcom tj. brak rozróżnienia na małżonków oraz innych współposiadaczy, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) proponuje inne brzmienie projektowanego przepisu.

W ocenie ARiMR, dla osiągnięcia zamierzonego celu przepis art. 12 ust. 4 powinien brzmieć następująco:

„4. W przypadku podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu ze współposiadaczy, co do którego współposiadacz wyraził pisemną zgodę.”.

Takie brzmienie przepisu reguluje kwestie związane z nadaniem numerów identyfikacyjnych, w odniesieniu do podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nie wyróżniając jakichkolwiek grup podmiotów (małżonków). Uznano, że małżonkowie wspólnie gospodarujący w gospodarstwie są w istocie jego współposiadaczami, a więc nie ma potrzeby wyszczególniania ich jako grupy odrębnej niż współposiadający z innego tytułu. Istotny pozostaje jedynie stan faktyczny tj. posiadanie i prowadzenie gospodarstwa rolnego przez co najmniej dwa podmioty. Nowe brzmienie przepisu art. 12 ust. 4 nie wyróżnia w żaden sposób małżonków na tle innych współposiadaczy (nie pozostających w związku małżeńskim).

III.

Oceniając natomiast całokształt projektu, opierający się na zaproponowanym „minimum” mającym na celu uczynienie zadość wyrokowi TK z dnia 3 grudnia 2013 r. ARiMR informuje, co następuje.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, sygn. akt P 40/12 zmiana ustawy o polegająca na nadaniu nowego brzmienia art. 12 ust. 4 nie jest jedynym skutkiem wydania przedmiotowego wyroku. W ocenie Trybunału, konieczne jest również zamieszczenie w ustawie przepisów, które będą przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych ARiMR w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego. Jak wskazał Trybunał, niezbędna wydaje się zmiana nie tylko

kwestionowanego art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji, ale również przepisów określających wymagania co do treści wniosków o wpis do ewidencji producentów i stosowanych formularzy. Ponadto Trybunał wyraził pogląd, że na wnioskodawcach – małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji – spoczywa ciężar wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Konieczne jest jednak ustawowe określenie przesłanek ustalenia, że taka sytuacja rzeczywiście występuje.

Mając na uwadze powyższe, koniecznym wydaje się uwzględnienie w projektowanej ustawie wskazanych powyżej skutków wyroku TK.

W świetle wyводу Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego ciężaru dowodowego spoczywającego na wnioskodawcy, uprawdopodobnienie faktu prowadzenia przez małżonków (celowo użyto w tym miejscu słowa „małżonków”, a nie „współposiadaczy”, gdyż newralgicznym rodzajem współposiadania pozostaje dla prowadzonych postępowań kwestia wspólnego posiadania i prowadzenia gospodarstw przez małżonków jako „wypadkowej” pewnego stanu prawnego, a nie współposiadania z innego tytułu, które jest wyłącznie stanem faktycznym, a tym samym trudno wyobrazić sobie jakiegokolwiek dokumenty potwierdzające współposiadanie lub jego brak) dwóch niezależnych gospodarstw rolnych nie powinno być dla Agencji zbyt pracochłonne ani kosztochłonne. Nie powinno również stanowić nadmiernego obciążania dla wnioskodawców, albowiem projektowane przez Agencję rozwiązanie dotyczyć będzie przedłożenia stosownej dokumentacji, którą każdy rolnik, prowadzący samodzielnie działalność rolniczą dysponuje.

Proponuje się zatem wprowadzenie następujących rozwiązań:

1) zastąpienie trybu materialno – technicznego wpisu do ewidencji, potwierdzonego wydanym zaświadczeniem na tryb administracyjnoprawny.

Prowadzenie postępowania administracyjnego daje organowi możliwość gromadzenia materiału dowodowego, jego oceny i wydania rozstrzygnięcia zgodnie ze stanem faktycznym i w oparciu o dokumenty potwierdzające dany stan. Koresponduje to w pełni ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku, gdzie TK wskazał na konieczność zmiany ustawy o krajowym systemie producentów rolnych, w taki sposób aby „*przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego, a także później, już po dokonaniu wpisu do ewidencji*”. Dotychczasowe rozwiązanie polegające na dokonaniu wpisu w drodze czynności materialno – technicznej oraz potwierdzenie powyższej czynności zaświadczeniem, opierając się wyłącznie na oświadczeniu wnioskodawcy i bez możliwości żądania przedłożenia jakichkolwiek dokumentów potwierdzających dane wpisane we wniosku o wpis uniemożliwiają dokonanie przez organ jakiegokolwiek, nawet podstawowej oceny danych zawartych we wniosku. Niemożliwym staje się zatem przeciwdziałanie sztucznym podziałom gospodarstw, których próby są podejmowane już na etapie wpisu do ewidencji producentów (wpisanie jednego gospodarstwa przez dwa podmioty, w celu uzyskania wyższych płatności).

W uzasadnieniu wyroku, Trybunał wskazał ponadto, iż „*to na wnioskodawcach – małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji – spoczywa ciężar wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne*”. Proponuje się zatem umieszczenie w ustawie regulacji szczególnych w stosunku do przepisów kodeksu postępowania administracyjnego na wzór regulacji funkcjonujących w ustawie o systemach wsparcia bezpośredniego. Po pierwsze zatem wprowadzenie

przepisów przenoszących ciężar dowodowy na stronę oraz po drugie, aktywizujące stronę w postępowaniu, tak aby nie pozostawała bierna i aktywnie uczestniczyła w ustalaniu stanu faktycznego w zakresie posiadania odrębnego od małżonka gospodarstwa rolnego (w szczególności dostarczała dowody na poparcie swojej tezy prowadzenia niezależnego od współmałżonka gospodarstwa rolnego). Omawiana wyżej instytucja jest wzorowana na ugruntowanych w doktrynie i sprawdzonych w praktyce przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i Kodeksu cywilnego. Wyłączenie stosowania przepisów Kpa w tym zakresie nie spowoduje osłabienia sytuacji prawnej wnioskodawców w postępowaniu w sprawie wpisu do ewidencji producentów, gdyż w praktyce proponowane regulacje będą miały zastosowanie w sytuacjach spornych.

Rozwiązanie to jest ponadto szczególnie uzasadnione w sytuacji ubiegania się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego w przypadku małżonków, którzy posiadają osobne gospodarstwa rolne, gdyż jedynie strona ubiegająca się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego jest w stanie wykazać, na podstawie posiadanych dokumentów (np. akt notarialny, orzeczenie sądowe, umowa ustanawiająca rozdzielną majątkową), że jest posiadaczem odrębnego i niezależnego ekonomicznie gospodarstwa rolnego.

Ponadto podkreślenia wymaga to, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami procedury administracyjnej. Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje bowiem kontradictoryjny tryb postępowania, np. w przypadku wyznaczenia przez organ rozprawy w sytuacjach spornych. Na rozprawie strony ustosunkowują się do materiału zgromadzonego przez organ, składają wyjaśnienia, zgłaszają żądania, propozycje i zarzuty oraz wypowiadają się co do wyników postępowania administracyjnego. Rozprawa pozwala na wymianę poglądów uczestników postępowania wyjaśniającego, ich uzgadnianie i tworzy możliwość szybkiego komunikowania się, a w rezultacie sprzyja usprawnieniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego oraz zabezpieczeniu zasady ogólnej szybkości postępowania. Należy podkreślić, że dotychczasowa praktyka, jak też doświadczenia związane z przyznawaniem płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, gdzie mają zastosowanie tożsame rozwiązania w zakresie postępowania dowodowego, uzasadniają twierdzenie, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, wpłynie na przyspieszenie prowadzonych postępowań.

2) zobowiązanie małżonków ubiegających się o nadanie dwóch niezależnych numerów identyfikacyjnych i jednocześnie oświadczających, że prowadzą dwa niezależne od siebie gospodarstwa rolne, do przedłożenia stosownych dokumentów potwierdzających ten stan.

Proponuje się zamieszczenie w ustawie delegacji dla rozporządzenia wydawanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z którym będzie on zobowiązany do określenia szczegółowych wymagań jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (art. 1 pkt. 9 projektu), w tym rodzaje dokumentów, jakie należy dołączyć do tego wniosku, mając na względzie dane, o których mowa w art. 7 ustawy i potwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 12 ust. 4a oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

Do takich dokumentów mogłyby należeć:

- odpis księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości (działki składającej się na gospodarstwo rolne) albo oświadczenie o numerze księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, o którym mowa w przepisach o księgach wieczystych i hipotece,
- umowy cywilnoprawne dokumentujące posiadanie zależne nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego,

- orzeczenia sądowe, z których wynika że nieruchomości, które składają się na gospodarstwo rolne znajdują się w posiadaniu wnioskodawcy,
- akt notarialny, z którego wynika że nieruchomości które składają się na gospodarstwo rolne znajdują się w posiadaniu wnioskodawcy,
- akt notarialny lub orzeczenie sądu z którego wynika ustanowienie rozdzielności majątkowej z jednoczesnym oświadczeniem, pod rygorem odpowiedzialności karnej, o składnikach majątku wchodzących w skład majątku osobistego,
- nakaz płatniczy dla celów uiszczenia podatku rolnego,
- wypisy z ewidencji gruntów i budynków,
- rachunki lub faktury dokumentujące, że wnioskodawca zawarł umowę ustną o korzystaniu z maszyn rolniczych,
- rachunki lub faktury dokumentujące, że wnioskodawca nabył materiał siewny,
- rachunki lub faktury dokumentujące, że wnioskodawca nabył środki ochrony roślin,
- rachunki lub faktury dokumentujące, że wnioskodawca jest właścicielem lub posiadaczem maszyn rolniczych,
- inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w odrębnym gospodarstwie rolnym (np. ubezpieczenia rolnicze, zaświadczenie o prowadzonej działalności gospodarczej).

Dopełnieniem przepisu, byłby projektowany przepis art. 12 ust. 4a, zgodnie z którym:

„4a. W przypadku małżonka rolnika posiadającego i prowadzącego odrębne gospodarstwo rolne, nadaje mu się numer identyfikacyjny, jeżeli do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołączy dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w odrębnym gospodarstwie rolnym.”

Zamieszczenie w ustawie przepisów umożliwiających Agencji działania kontrolne oraz ocenę kwestii prowadzenia niezależnych gospodarstw rolnych wydaje się być kluczowe, nie tylko ze względu na treść uzasadnienia wyroku Trybunału, ale także przepisy wspólnotowe, w których określono, iż skutkiem stwierdzenia stworzenia sztucznych warunków do przyznania pomocy w celu uzyskania korzyści sprzecznych z celami danego systemu wsparcia, powinno być, nieprzyznanie lub wycofanie (nałożenie obowiązku zwrotu) płatności, co wynika z art. 4 ust. 1-3 rozporządzenia Rady (WE, EURATOM) Nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych wspólnot europejskich.

Należy ponadto zwrócić uwagę na dalsze negatywne konsekwencje nadużyć wynikających z przyznania pomocy w sposób sprzeczny z wymogami prawa UE.

Podkreślić należy, iż zgodnie z art. 31 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1290/2005 oraz art. 7 ust. 4 poprzedzającego je rozporządzenia Rady (WE) Nr 1258/1999, które stanowią, iż Komisja decyduje o kwotach podlegających wyłączeniu z finansowania Wspólnoty, jeżeli stwierdzi, że wydatki finansowane z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) nie zostały dokonane zgodnie z zasadami wspólnotowymi. Stosownie do powyższego, stwierdzenie przez Komisję, iż pomoc przyznawana jest w sposób sprzeczny z zasadami prawa UE może skutkować negatywnymi konsekwencjami finansowymi dla Państwa Członkowskiego, bowiem wyłączenie z finansowania przez UE części poniesionych już przez dane państwo wydatków na wypłatę pomocy oznacza **de facto obciążanie tymi kosztami budżetu krajowego.**

Przykładem zastosowania ww. regulacji może być decyzja Komisji Nr 2010/152/UE z dnia 11 marca 2010 r. wyłączająca z finansowania przez Unię Europejską niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu

Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U.UE L z dnia 12 marca 2010 r.), w której jako przyczyny korekty zostały wskazane m.in. akceptacja niekwalifikowalnych gruntów do płatności i błędne zastosowanie przepisów dotyczących celowej niezgodności, a skarga na przedmiotową decyzję złożona przez Rzeczpospolitą Polską została oddalona wyrokiem ETS z dnia 27 lutego 2013 r. – Polska przeciwko Komisji – sprawa T-241/10.

Niestety, należy założyć, że będą zdarzać się przypadki wpisywania się małżonków do ewidencji jedynie w celu sztucznego podziału gospodarstwa, w celu otrzymania wyższych płatności. Tylko po wydaniu wyroku przez TK, do biur powiatowych ARiMR zaczęły napływać umowy o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej między małżonkami zawarte w kilka dni po ogłoszeniu wyroku. Powyższe wskazuje w sposób bezsprzeczny na próby wykorzystania wyroku TK dla omińnięcia nie zmienionego jeszcze (niekonstytucyjnego) przepisu. Wydaje się, iż przepis w kształcie zaproponowanym przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP, wykluczający jakąkolwiek możliwość weryfikacji składanych oświadczeń, otwierający możliwość wpisywania się do ewidencji przez każdego oraz opieranie się wyłącznie na złożonym wniosku, stanowić mógłby zbyt daleko idące ustępstwa w obsłudze wniosków i ograniczaniu biurokracji i stanowić swoistą „zachętę” dla wykorzystania możliwości uzyskania wyższych płatności.

IV.

Pozostając w obrębie zagadnienia małżonków należy, w opinii Agencji, zwrócić jeszcze uwagę na kwestie związane z małżonkami, którzy nie są rolnikami, albo co najmniej jedno z nich nie jest rolnikiem.

Należy z całą mocą podkreślić, iż ewidencja uregulowana przez ustawę KSEP nie dotyczy wyłącznie rolników, ale także posiadaczy zwierząt, podmiotów prowadzących zakłady utylizacyjne i potencjalnych beneficjentów (art. 3 pkt 2 – definicja producenta).

O ile zapis dotyczący wpisywania do ewidencji małżonków będących „rolnikami” łącznie, a oddzielnie tylko wówczas, gdy prowadzą odrębne gospodarstwa rolne jest jak najbardziej zasadny (co wyjaśniono powyżej) i stanowił podstawę wydania rzeczzonego wyroku przez TK, o tyle w przypadku posiadaczy zwierząt, potencjalnych beneficjentów oraz podmiotów prowadzących zakłady utylizacyjne jest nadmiernie obciążający i nie znajduje uzasadnienia z punktu widzenia ochrony interesów funduszy Unii Europejskiej.

Chodzi o sytuację, gdy (najczęściej spotykane) małżonkowie niezależnie od siebie prowadzą działalność związaną z obrotem zwierzętami i każdy z nich musi być wpisany do ewidencji (warunek wykonania obowiązku rejestracji zwierząt). Przy zapisach obecnie obowiązującej ustawy nie ma jednak możliwości nadania numeru małżonkowi numeru identyfikacyjnego, gdy do ewidencji wpisany jest już drugi z małżonków.

Podobna sytuacja występuje w przypadku schematów pomocowych przyznawanych podmiotom innym niż „rolnik”. Przykładem może być działanie *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*, gdzie płatności przyznaje się na rzecz osoby fizycznej, prawnej, spółce cywilnej oraz spółkom osobowym prowadzącym działalność gospodarczą a nie rolniczą i ograniczanie możliwości wpisu do ewidencji małżonka osoby prowadzącej działalność gospodarczą jest zbędne z punktu widzenia celu, dla którego przepis art. 12 ust. 4 został ustanowiony. Niestety, brak w obecnie obowiązującej regulacji wyjątków od zasady „wspólnego” wpisywania do ewidencji małżonków, wyklucza możliwość nadania odrębnego numeru dla małżonka, który prowadzi działalność gospodarczą niezwiązaną z prowadzeniem wspólnego gospodarstwa rolnego.

Należy podkreślić, iż proponowane przez Agencję brzmienie zacytowanego już wcześniej art. 12 ust. 4a, łącznie z brzmieniem proponowanego art. 12 ust. 4b tj.: „4b. Współposiadacz gospodarstwa rolnego, wyrażający zgodę na wpis do ewidencji producentów, może uzyskać odrębny od pozostałych współposiadaczy numer identyfikacyjny jeżeli prowadzi działalność jako podmiot o którym mowa w art. 3 pkt 3 lit. b, pkt 6, 6a.”, umożliwi wypełnienie przez beneficjentów ARiMR obowiązków wynikających z innych przepisów i jednocześnie skutecznie zapobiegnie nadużyciom dotyczącym tworzenia sztucznych podziałów przy realizacji płatności przyznawanych „rolnikom”. Reasumując zaproponowane brzmienie art. 12 ust. 4a i 4b wraz z zaproponowanymi zmianami dotyczącymi postępowania administracyjnego, a także delegacji dla przepisów wykonawczych (art. 17 nowelizowanej ustawy) zapewni weryfikowalność kwestii podnoszonych przez TK, a więc prowadzenia przez małżonków odrębnych gospodarstw oraz możliwości uzyskania niezależnego od małżonka numeru identyfikacyjnego.

V.

W ocenie ARiMR uregulowania wymagają ponadto następujące kwestie:

1) nowy okres programowania 2015 - 2020

Zmiany wymagają definicje zawarte w art. 3 ustawy. Zawierają one bowiem w swej treści odniesienie do przepisów rozporządzeń wspólnotowych, które od 2015 roku przestaną obowiązywać. Zakładając zatem, że projekt ustawy wszedłby w życie w 2015 r. proponuje się, aby definicja „gospodarstwa rolnego” oraz „rolnika” znalazły odniesienie od aktów prawnych, obowiązujących od 2015 r. tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie rady (WE) nr 73/2009, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1307/2013”.

2) wpis do ewidencji producentów spółki cywilnej

W dniu 30 maja 2012 r. Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów, w przedmiocie zagadnienia prawnego: „Czy w przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej, status producenta rolnego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. Nr 10 z 2004 r. poz. 76, z późn. zm.) przysługuje spółce cywilnej, wspólnikom spółki cywilnej, czy też wspólnikowi spółki cywilnej, o którym mowa w art. 12 ust. 5 tej ustawy?” podjął uchwałę o treści: „W przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej, status producenta rolnego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów (...) przysługuje spółce cywilnej” (sygnatura akt II GPS 2/12).

NSA wskazał, iż o ile na gruncie prawa krajowego spółka cywilna nie posiada podmiotowości prawnej jak również zdolności prawnej (art. 33 Kodeksu cywilnego), przez co nie może nabywać praw i obowiązków jako odrębny podmiot, o tyle na gruncie prawa unijnego, zdaniem NSA, spółkę cywilną należy traktować jako grupę osób fizycznych, co wypełnia definicję rolnika zawartą w art. 2 lit. a rozporządzenia nr 73/2009: „rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną lub grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty, określonym w art. 299 Traktatu, oraz która prowadzi działalność rolniczą. Ponadto NSA w swojej uchwale zaznacza, że skoro rolnikiem może być osoba fizyczna, osoba prawna oraz grupa osób fizycznych lub prawnych natomiast

uprawnienia do ubiegania się o płatności posiada osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, to te dwa określenia: grupa osób i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, należy uznać za zbieżne treściowo.

Na dzień dzisiejszy, zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 5 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, w przypadku producentów działających w formie spółki cywilnej nadaje się jeden numer identyfikacyjny jednemu ze współników, na którego wyrazili zgodę pozostali współnicy poprzez podanie swojego imienia i nazwiska lub nazwy, numeru PESEL (ewentualnie numeru paszportu lub innego dokumentu tożsamości w przypadku osób fizycznych nieposiadających obywatelstwa polskiego) lub numeru REGON (w przypadku podmiotów niebędących osobami fizycznymi) i złożenie czytelnego podpisu na Wniosku. Natomiast w świetle rozważań NSA, w celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji podmiotów prowadzących działalność w formie spółki cywilnej, ubiegających się o przyznanie płatności obsługiwanych przez Agencję, należy przyjąć rozwiązanie, iż rejestracji w krajowym systemie ewidencji producentów podlega spółka cywilna.

3) zapewnienie możliwości aktualizacji Ewidencji Producentów z urzędu, danymi pochodzącymi z innych ewidencji i rejestrów – np. umożliwienie organom Agencji aktualizację danych wpisanych do EP danych, danymi wykazanymi w rejestrze REGON czy bazie PESEL.

Taka zmiana, wpisuje się w ocenę Agencji, w zakres zmian o których mowa w uzasadnieniu wyroku TK, który bardzo szeroko uzasadnia konieczność zapewnienia Agencji możliwości kontrolnych w stosunku do danych deklarowanych przez wnioskodawców,

4) rezygnacja z terminu złożenia wniosku do EP przynajmniej na 21 dni przed wnioskiem o przyznanie płatności – termin ten był istotny w roku 2004, podczas masowej akcji nadawania numerów EP. Obecnie pozostawienie przepisu w obrocie prawnym nie znajduje uzasadnienia.

5) ujednoczenie definicji (art.3),

6) konieczność określenia przepisów przejściowych.

Przedkładając przedmiotową opinię, przekazuję w załączeniu projekt ustawy wraz z uzasadnieniem, który mógłby stanowić podstawę do dalszych rozmów na temat ostatecznego kształtu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Deklaruję ponadto wszelką pomoc i wsparcie w trwających pracach nad nowelizacją ustawy, albowiem kwestia prowadzenia ewidencji producentów, stanowiącej referencję dla wszystkich realizowanych przez Agencję działań jest niezwykle istotna, w szczególności w zakresie wyrażonego w art. 5 ust. 1 ustawy przeznaczenia systemu, do którego zaliczono m.in. nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących płatności realizowanych przez Agencję, a do czego niezbędne są narzędzia, których obecnie obowiązująca ustawa nie zapewnia.

Z poważaniem
ZASTĘPCA PREZESA
Krzysztof Ziobła

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) gospodarstwo rolne - gospodarstwo w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie rady (WE) nr 73/2009, zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1307/2013";

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) producent – producenta rolnego, organizację producentów, podmiot prowadzący zakład utylizacyjny oraz potencjalnego beneficjenta.”

c) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) producent rolny - osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, będącą:

a. rolnikiem w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1307/2013, lub

b. posiadaczem zwierzęcia”.

d) uchyla się pkt 5

e) pkt 6a otrzymuje brzmienie:

„6a) potencjalny beneficjent - osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która może ubiegać się o przyznanie pomocy w ramach działań objętych programem rozwoju obszarów

wiejskich, niebędącą producentem rolnym, organizacją producentów lub podmiotem prowadzącym zakład utylizacyjny;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. 1. Do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. W postępowaniu w sprawach dotyczących wpisu do ewidencji producentów organ administracji publicznej:

- 1) stoi na straży praworządności;
- 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
- 3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń, co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
- 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie, przed wydaniem decyzji, umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisu art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

3. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 2, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.”;

3) w art. 7 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) – w przypadku podmiotów niebędących osobą fizyczną;”;

4) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„art. 10a. sprawy dotyczące wpisu do ewidencji producentów rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej kierownik biura powiatowego Agencji. Za wpis do ewidencji uznaje się także wykreślenie, odmowę albo zmianę wpisu.

5) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpisu producenta do ewidencji producentów dokonuje się na jego wniosek złożony do kierownika, o którym mowa w art. 10a, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję.”,

c) w ust. 3:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się nie później niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie płatności, z tym że:”,

- uchyla się pkt 4;

6) w art. 12:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W decyzji o wpisie producenta do ewidencji producentów nadaje się mu numer identyfikacyjny.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu ze współposiadaczy, co do którego współposiadacz wyraził pisemną zgodę.”,

c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. W przypadku małżonka rolnika posiadającego i prowadzącego odrębne gospodarstwo rolne, nadaje mu się numer identyfikacyjny, jeżeli do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołączy dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w odrębnym gospodarstwie rolnym.”

4b. Współposiadacz gospodarstwa rolnego, wyrażający zgodę na wpis do ewidencji producentów, może uzyskać odrębny od pozostałych współposiadaczy numer identyfikacyjny jeżeli prowadzi działalność jako podmiot o którym mowa w art. 3 pkt 3 lit. b, pkt 6, 6a.”.

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku producentów rolnych, podmiotów prowadzących zakłady utylizacyjne lub potencjalnych beneficjentów działających w formie spółki cywilnej, nadaje się jeden numer identyfikacyjny. Numer identyfikacyjny nadaje się spółce za zgodą wszystkich wspólników.”

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 5, do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołącza się pisemną zgodę odpowiednio współposiadacza gospodarstwa rolnego albo wspólników spółki cywilnej.”

7) w art. 13 uchyla się ust. 1–3;

8) w art. 14 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zmiana danych w ewidencji producentów może być dokonywana również z urzędu na podstawie informacji pochodzących z innych ewidencji lub rejestrów publicznych prowadzonych przez organy lub podmioty wykonujące zadania publiczne, do których Agencja ma dostęp na podstawie odrębnych przepisów prawa”.

9) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów w tym rodzaju dokumentów jakie należy dołączyć do tego wniosku, mające na względzie dane, o których mowa w art. 7 oraz potwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 12 ust. 4a, oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

Art. 2. 1. Wpisy do ewidencji producentów dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, numery identyfikacyjne nadane przed dniem jej wejścia w życie oraz zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym wydane przed dniem jej wejścia w życie zachowują ważność.

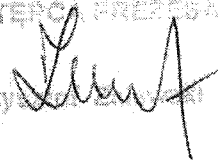
2. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 1, uznaje się za decyzje administracyjne o wpisie producenta do ewidencji producentów.

Art. 3 Producentów wpisanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy jako przetwórców uznaje się za potencjalnych beneficjentów.

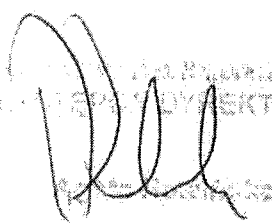
Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

ZASTĘPCA PRZEDSIADYKcy

Krzysztof...

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
ZASTĘPCA PRZEDSIADYKcy

Uzasadnienie

Propozycje zmian w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86) są, w przeważającej części, następstwem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. sygn. akt P 40/12 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1537).

W art. 1 pkt. 1 lit. a (art. 3 ustawy) proponuje się przyjęcie jednej i spójnej definicji gospodarstwa rolnego. Obecnie ustawa zawiera dwie, alternatywne definicje gospodarstwa rolnego, gdzie jedna z definicji - *wszystkie nieruchomości rolne będące w posiadaniu tego samego podmiotu*, nie znajduje zastosowania w systemie płatności.

W pkt 2 zaproponowano zmianę treści definicji „producent”. Z przedmiotowej definicji został usunięty „przetwórca”, co wynika z faktu uchylecia przepisów ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych (Dz. U. Nr 62 poz. 572 ze zm.) z dniem 15 marca 2008 r. Wobec powyższego, dalsze pozostawienie w obrocie prawnym definicji „przetwórca” jest niezasadne. Konsekwencją tego są propozycje zawarte w pkt 3 lit d i e.

Jednocześnie proponuje się zmianę definicji **producenta rolnego** ten sposób, że producentem rolnym jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej będąca:

- a) rolnikiem w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1307/2013, lub
- b) posiadaczem zwierzęcia”.

Wymieniony obecnie pod lit. a) „posiadacz gospodarstwa rolnego” nie znajduje uzasadnienia w całym systemie płatności realizowanych przez Agencję (nie ma schematu pomocowego, w którym pomoc przysługiwałaby „posiadaczowi gospodarstwa rolnego”).

Jednocześnie, zakładając, że projekt ustawy wszedłby w życie w 2015 r. proponuje się, aby definicja „gospodarstwa rolnego” oraz „rolnika” znalazły odniesienie od aktów prawnych, obowiązujących od 2015 r. tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na

podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie rady (WE) nr 73/2009, zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1307/2013".

W art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy zaproponowano rozstrzygnięcie, że do postępowań prowadzonych na gruncie ustawy, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Prowadzenie postępowania administracyjnego daje organowi możliwość gromadzenia materiału dowodowego, jego oceny i wydania rozstrzygnięcia zgodnie ze stanem faktycznym i w oparciu o dokumenty potwierdzające dany stan. Koresponduje to w pełni ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. gdzie TK wskazał na konieczność zmiany ustawy o krajowym systemie producentów rolnych, w taki sposób aby „przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego, a także później, już po dokonaniu wpisu do ewidencji”.

Dotychczasowe rozwiązanie polegające na dokonaniu wpisu w drodze czynności materialno – technicznej oraz potwierdzenie powyższej czynności zaświadczeniem, opierając się wyłącznie na oświadczeniu wnioskodawcy i bez możliwości żądania przedłożenia jakichkolwiek dokumentów potwierdzających dane wpisane we wniosku o wpis uniemożliwiają dokonanie przez organ jakiegokolwiek, nawet podstawowej oceny danych zawartych we wniosku. Niemożliwym staje się zatem przeciwdziałanie sztucznym podziałom gospodarstw, których próby są podejmowane już na etapie wpisu do ewidencji producentów (wpisanie jednego gospodarstwa przez dwa podmioty, w celu uzyskania wyższych płatności).

W uzasadnieniu wyroku Trybunał wskazał ponadto, iż „to na wnioskodawcach – małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji – spoczywa ciężar wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne”, a zatem proponuje się regulacje szczególne w stosunku do przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. W ust. 2 zaproponowano zatem aby organ administracji publicznej był obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzeć cały materiał dowodowy aby ustalić stan faktyczny sprawy zgodny z rzeczywistością, ale nie będzie na nim ciążył obowiązek aktywnego poszukiwania dowodów umożliwiających

wpisanie wnioskodawcy do ewidencji producentów i nadanie numeru identyfikacyjnego.

Proponuje się, aby na żądanie strony organ administracji publicznej obowiązany był zapewnić jej czynny udział w każdym stadium postępowania, udzielić niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania, a także wypowiedzenie się przed wydaniem decyzji, co do zebranych dowodów i materiałów. Wydając decyzję w sprawie wpisu do ewidencji producentów oraz nadania numeru identyfikacyjnego organ administracji swoje rozstrzygnięcie opierać zatem będzie na dowodach zgromadzonych w aktach sprawy, zarówno tych, co do których strona się wypowiedziała, jak też i tych, co do których strona nie składała żadnych oświadczeń. Te drugie nie będą mogły być jednak uznane za przyznane i podlegać będą obiektywnej ocenie organu administracji.

Zaproponowane odejście od zasady prawdy obiektywnej wyrażonej w art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz zasady oficjalności ma na celu uaktywnienie stron w trakcie postępowania w sprawie wpisu do ewidencji producentów. Uaktywnienie strony w przedmiotowych postępowaniach przez oparcie postępowania dowodowego w znacznym stopniu na dowodach przedstawionych przez stronę w toku postępowania i przeniesienie ciężaru udowodnienia faktu na osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, bez wątpienia wpłynie na bardziej równomierne rozłożenie między organ i stronę udowodnienia w toku postępowania administracyjnego faktów, z którymi związane są skutki w postaci dokonania wpisu do ewidencji producentów albo odmowy dokonania takiego wpisu. Omawiana wyżej instytucja jest wzorowana na ugruntowanych w doktrynie i sprawdzonych w praktyce przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i Kodeksu cywilnego. Wyłączenie stosowania przepisów Kpa w tym zakresie nie spowoduje osłabienia sytuacji prawnej wnioskodawców w postępowaniu w sprawie wpisu do ewidencji producentów, gdyż w praktyce proponowane regulacje będą miały zastosowanie w sytuacjach spornych.

Rozwiązanie to jest szczególnie uzasadnione w sytuacji ubiegania się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego w przypadku małżonków, którzy posiadają osobne gospodarstwa rolne, gdyż jedynie strona ubiegająca się o nadanie odrębnego numeru identyfikacyjnego jest w stanie wykazać, na podstawie posiadanych dokumentów (np. akt notarialny, orzeczenie sądowe, umowa

ustanawiająca rozdzielnosc majątkowa), że jest posiadaczem odrębnego i niezależnego ekonomicznie gospodarstwa rolnego.

Ponadto podkreślenia wymaga to, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami procedury administracyjnej. Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje bowiem kontradyktoryjny tryb postępowania, np. w przypadku wyznaczenia przez organ rozprawy w sytuacjach spornych. Na rozprawie strony ustosunkowują się do materiału zgromadzonego przez organ, składają wyjaśnienia, zgłaszają żądania, propozycje i zarzuty oraz wypowiadają się co do wyników postępowania administracyjnego. Rozprawa pozwala na wymianę poglądów uczestników postępowania wyjaśniającego, ich uzgadnianie i tworzy możliwość szybkiego komunikowania się, a w rezultacie sprzyja usprawnieniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego oraz zabezpieczeniu zasady ogólnej szybkości postępowania. Należy podkreślić, że dotychczasowa praktyka, jak też doświadczenia związane z przyznawaniem płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, gdzie mają zastosowanie tożsame rozwiązania w zakresie postępowania dowodowego, uzasadniają twierdzenie, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, wpłynie na przyspieszenie prowadzonych postępowań.

W art. 1 pkt 4-5 projektu proponuje się aby wpis do ewidencji był dokonywany w drodze decyzji administracyjnej. Powyższe jest konsekwencją dokonanej i omówionej zmiany postępowania na tryb administracyjnoprawny. Dotychczasowe przepisy, zgodnie z którymi jedynie odmowa nadania numeru następowała w drodze decyzji administracyjnej w zasadzie nie sprawdza się. Nie pozwala organowi na prowadzenie postępowania administracyjnego w przypadku rozstrzygnięcia pozytywnego, a także pozbawia organ ustawowej możliwości wyeliminowania błędnie lub niezgodnie z prawem nadanego numeru z porządku prawnego (brak możliwości stosowania instrumentów przewidzianych w Kpa jedynie w stosunku do decyzji administracyjnych. Chodzi o tryby nadzwyczajne wzruszania decyzji ostatecznych). Należy zwrócić ponadto uwagę na zaproponowane brzmienie przepisu art. 10a tj. „**sprawy dotyczące wpisu do ewidencji producentów rozstrzyga w drodze decyzji administracyjnej kierownik biura powiatowego Agencji. Za wpis do ewidencji uznaje**

się także wykreślenie, odmowę albo zmianę wpisu". Taki zapis funkcjonuje obecnie w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, gdzie w art. 25 ust. 4 zdanie 2 uszczegółowiono, że „wpisem do CEIDG jest również wykreślenie albo zmiana zapisu”. Tak sformułowany zapis nie pozwala na różną jego interpretację i nie zostawia miejsca na tworzenie różnych jego wykładni.

Należy zauważyć, iż obecnie obowiązująca ustawa określała jedynie tryb wpisu i odmowy wpisu do ewidencji nie określając w jakim trybie powinna następować zmiana danych i odmowa zmiany danych (tryb administracyjno prawny został wypracowany dopiero na gruncie orzecznictwa sądowo administracyjnego). Ustawa nie określała też w żaden sposób możliwości wyeliminowania błędnie lub niezgodnie z prawem dokonanego wpisu, a więc w konsekwencji wykreślenia z ewidencji). Należy tu zwrócić uwagę na pewną niekonsekwencję w stosunku do ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, gdzie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej dokonuje się także bez prowadzenia postępowania administracyjnego, ale za to możliwość wykreślenia z rejestru, tryb postępowania oraz przypadki, gdy organ może taki wpis anulować zostały **ściśle określone przez ustawodawcę**. Ustawa o krajowym systemie ewidencji producentów zawiera w tym zakresie poważne braki, jednakże wprowadzenie trybu administracyjnego dla całego postępowania w sprawie wpisu (a nie jedynie w przypadku odmowy) po pierwsze wyeliminuje te braki, a po drugie jak już wykazano powyżej w pełni korespondować będzie z wyrokiem TK I jego uzasadnieniem w tym zakresie.

Powyższe będzie także korzystne dla beneficjentów pomocy. Dzięki zaproponowanej zmianie postępowanie w ww. sprawach będzie bowiem dwuinstancyjne, a podmioty wpisane do ewidencji będą mogły dochodzić swoich praw również przed sądami administracyjnymi, co obecnie jest możliwe tylko w przypadku odmowy wpisu do ewidencji. Należy podkreślić, iż obecnie obowiązujące przepisy stanowią barierę uniemożliwiającą przyjęcie jednolitego w skali Agencji sposobu postępowania w przypadku konieczności wyrejestrowania podmiotów z ewidencji producentów i uchylenia nadanego numeru identyfikacyjnego. Takie sytuacje mają miejsce np. w przypadku złożenia przez producenta fałszywego oświadczenia lub zaprzestania prowadzenia przez podmiot prowadzenia działalności rolniczej.

Zmiany zaproponowane w art. 11 ust. 1, art. 13 ust. 1, , art. 13 ust. 2 i 3 (art. 1 pkt 7 projektu), są konsekwencją nadawania numeru identyfikacyjnego w drodze decyzji administracyjnej, co zostało zaproponowane w art. 1 pkt. 6 lit. a (art. 12 ust. 1 zmienianej ustawy).

W art. 1 pkt. 6 lit. b projektowanej ustawy proponuje się zmianę brzmienia regulacji zawartej w art. 12 ust. 4 ustawy. Przepis ten został uznany za niezgodny z art. 32 ust. 1 w związku z art. 18 Konstytucji. TK podkreślił, iż „Wspólne prowadzenie gospodarstwa rolnego przez oboje małżonków występuje często w polskich warunkach i może być uznane za typowe. W takich sytuacjach jeden wpis do ewidencji producentów rolnych i nadanie jednego numeru identyfikacyjnego znajdują uzasadnienie. To, które z małżonków zostanie wpisane do ewidencji, jest wówczas kwestią niejako techniczną, jeśli drugie z małżonków wyraża zgodę na taki wpis i małżonkowie korzystają z przyznanych im płatności wspólnie, na równych prawach. Jednakże mogą wystąpić i w praktyce występują sytuacje, gdy małżonkowie prowadzą odrebne gospodarstwa rolne. Wówczas każde z małżonków spełnia wymagania przewidziane zarówno w prawie unijnym, jak i w prawie polskim, do uznania go za rolnika (producenta rolnego uprawnionego do otrzymania numeru identyfikacyjnego w wyniku wpisu do ewidencji i otrzymania wsparcia finansowego (por. art. 2 lit. a rozporządzenia nr 73/2009, art. 3 pkt 3 lit. a ustawy o systemie ewidencji). Dopuszczalność wpisu do ewidencji tylko jednego z małżonków i nadanie mu numeru identyfikacyjnego jest wówczas niekorzystne dla drugiego z małżonków. Może się bowiem okazać, że nie jest w stanie korzystać ze środków pomocy, albo korzystanie z nich jest uzależnione od dobrej woli małżonka wpisanego do ewidencji. W takich sytuacjach jest możliwe, że nieruchomości wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, będące w posiadaniu małżonka niewpisanego do ewidencji zostaną pominięte przy płatnościach obszarowych, a także przy innych płatnościach albo że płatności będą przyznawane temu z małżonków, które jest wpisane do ewidencji, a nie temu, które jest posiadaczem danego gospodarstwa.

Wobec powyższego zaproponowano nowe brzmienie art. 12 ust. 4 które reguluje kwestie związane z nadaniem numerów identyfikacyjnych, w odniesieniu do

podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nie wyróżniając jakichkolwiek grup podmiotów (małżonków). Uznano, że małżonkowie wspólnie gospodarujący w gospodarstwie są w istocie jego współposiadaczami, a więc nie ma potrzeby wyszczególniania ich jako grupy odrębnej niż współposiadający z innego tytułu. Istotny pozostaje jedynie stan faktyczny tj. posiadanie i prowadzenie gospodarstwa rolnego przez co najmniej dwa podmioty. Nowe brzmienie przepisu art. 12 ust. 4 nie wyróżnia w żaden sposób małżonków na tle innych współposiadaczy (nie pozostających w związku małżeńskim).

Uwzględniając jednocześnie, iż współposiadanie jest stanem faktycznym i nie ma możliwości wiarygodnego zweryfikowania jego istnienia lub braku, pozostaje bazowanie na oświadczeniu składanym przez takie podmioty. Odmienne rozwiązanie należy zaproponować w odniesieniu do podmiotów pozostających w związku małżeńskim, które jest stanem prawnym. W takim przypadku współposiadanie gospodarstwa rolnego wynika z samego faktu pozostawania w związku małżeńskim i dlatego za zasadę uznano że małżonkowie prowadzą wspólnie gospodarstwo rolne i tym samym podlegają rygorowi wyrażonemu w art. 12 ust. 4 nowego brzmienia ustawy. Koresponduje to z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego Małżonkowie, zgodnie z art. 23 w zw. z art. 36 § 1 k.r.o., zobowiązani są do współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym, a ich równe prawa i obowiązki w tym zakresie związane są z egalitarnym charakterem małżeństwa. Szczególna więź łącząca małżonków uzasadnia z jednej strony bardzo szerokie zakreślenie granic ich kompetencji i innych uprawnień służących samodzielnemu wykonywaniu zarządu, a z drugiej strony wyraża się w ich bardzo ścisłym współdziałaniu. To współdziałanie związane jest immanentnie z obowiązkiem szczegółowego informowania małżonka zarówno o aktywach, jak i pasywach obciążających i mogących w przyszłości obciążyć ten majątek. Obowiązek wzajemnego informowania się opisać można poprzez wskazanie pięciu szczegółowych obowiązków. Dotyczy to po pierwsze, informacji o stanie majątku wspólnego oraz zachodzących w nim zmianach; po drugie, informacji o wykonywaniu zarządu tym majątkiem; po trzecie, informacji o tym, jakich czynności zarządu tym majątkiem dokonał już małżonek oraz po czwarte, jakich zamierza dokonać w przyszłości i wreszcie po piąte, informacji o zobowiązaniach obciążających majątek wspólny, a niewynikających z czynności zarządu tym majątkiem. Zatem przepis art. 12 ust. 4 dotyczący wpisywania jednego tylko z małżonków do ewidencji, ale za zgodą drugiego (w przypadku wspólnego

prowadzenia gospodarstwa) w pełni koresponduje także z przepisami regulującymi współdziałanie między małżonkami.

Dopuszczając jednak możliwość posiadania przez małżonków odrębnych gospodarstw (wyrok TK) istnieje konieczność umożliwienia w takim przypadku nadania im odrębnych numerów pod warunkiem udokumentowania przez nich prowadzenia odrębnych gospodarstw. Konsekwencją powyższych rozważań jest zaproponowane brzmienie art. 12 ust. 4a zgodnie z którym „w przypadku małżonka rolnika posiadającego i prowadzącego odrębne gospodarstwo rolne, nadaje mu się numer identyfikacyjny, jeżeli do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołączy dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w odrębnym gospodarstwie rolnym”. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny (...) „oprócz nadania nowego brzmienia art. 12 ust. 4 ustawy o systemie ewidencji, z uwzględnieniem niniejszego wyroku, niezbędne jest zamieszczenie w ustawie przepisów, które będą przeciwdziałać nadużyciom, polegającym na pozornych lub sztucznych podziałach gospodarstw rolnych dla uzyskania nienależnych lub wyższych płatności. Aby osiągnąć ten cel, niezbędne jest przyznanie kompetencji kontrolnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w trakcie postępowania o wpis do ewidencji i nadanie numeru identyfikacyjnego, a także później, już po dokonaniu wpisu do ewidencji. Na wnioskodawcach – małżonkach występujących z wnioskiem o osobne wpisy do ewidencji – spoczywa ciężar wykazania, że posiadają i prowadzą odrębne gospodarstwa rolne. Konieczne jest jednak ustawowe określenie przesłanek ustalenia, że taka sytuacja rzeczywiście występuje.”

Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. a ppkt i, ii Rozporządzenia rady (WE) nr 1290/2005 „państwa członkowskie przyjmują, w ramach wspólnej polityki rolnej, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, jak również podejmują wszelkie inne środki konieczne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Wspólnoty, w szczególności w celu upewnienia się co do prawdziwości i prawidłowości operacji finansowanych przez EFRG i EFRROW, zapobiegania nieprawidłowościom i ich ściganiu”. Ponadto, zgodnie z art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 „nie naruszając szczególnych przepisów odnoszących się do poszczególnych systemów wsparcia,

nie dokonuje się żadnych płatności na rzecz beneficjentów, w odniesieniu do których ustalono, że sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania takich płatności, aby uzyskać korzyści sprzeczne z celami danego systemu wsparcia". Natomiast art. 4 pkt 8 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 65/2011 wskazuje, iż „nie naruszając przepisów szczegółowych, nie dokonuje się żadnych płatności na rzecz beneficjentów, w odniesieniu do których ustalono że sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania takich płatności, aby uzyskać korzyści sprzeczne z celami danego wsparcia. Odnosząc się natomiast do ewentualnych, negatywnych konsekwencji czy nadużyć wynikających z przyznania pomocy w sposób sprzeczny z wymogami prawa UE, należy zwrócić uwagę na art. 31 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1290/2005 oraz art. 7 ust. 4 poprzedzającego je rozporządzenia Rady (WE) Nr 1258/1999, które stanowią, iż Komisja decyduje o kwotach podlegających wyłączeniu z finansowania Wspólnoty, jeżeli stwierdzi, że wydatki finansowane z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) nie zostały dokonane zgodnie z zasadami wspólnotowymi. Stosownie do powyższego, stwierdzenie przez Komisję, iż pomoc przyznawana jest w sposób sprzeczny z zasadami prawa UE może skutkować negatywnymi konsekwencjami finansowymi dla Państwa Członkowskiego, bowiem wyłączenie z finansowania przez UE części poniesionych już przez dane państwo wydatków na wypłatę pomocy oznacza de facto obciążanie tymi kosztami budżetu krajowego.

Zaproponowane brzmienie art. 12 ust. 4a wraz z zaproponowanymi zmianami dotyczącymi postępowania administracyjnego, a także delegacji dla przepisów wykonawczych (art. 17 nowelizowanej ustawy) zapewni weryfikowalność kwestii podnoszonych przez TK, a więc prowadzenia przez małżonków odrębnych gospodarstw oraz możliwości uzyskania niezależnego od małżonka numeru identyfikacyjnego. Należy jednocześnie zwrócić uwagę na użyte w przepisie sformułowanie „małżonek rolnika” – należy podkreślić, iż płatności podlegające limitacji powierzchni (płatności ONW, płatności rolnośrodowiskowe) przysługują „rolnikowi” i tylko do tej grupy producentów konieczne jest takie ograniczenie. Jeżeli natomiast producent został wpisany do ewidencji producentów nie z tytułu prowadzenia działalności rolniczej lecz np. w celu ubiegania się o pomoc na

tworzenie mikroprzedsiębiorstw (wówczas numer także jest wymagany, tyle że płatność przyznawana jest nie rolnikowi, a podmiotowi wpisywanemu jako potencjalny beneficjent), nie ma przeciwwskazań aby jego współmałżonek uzyskał wpis np. jako potencjalny beneficjent lub jako posiadacz zwierzęcia (wymagany numer dla rejestracji siedziby stada).

Odnosząc się do poruszanej wcześniej kwestii przepisów wykonawczych zaproponowano w art. 1 pkt. 6 lit. b regulację zgodnie z którą, każda osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim oraz prowadząca odrębne gospodarstwo rolne i ubiegająca się o wpis do ewidencji producentów jako „rolnik”, będzie musiała dostarczyć dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności rolniczej w oddzielnym gospodarstwie rolnym. Regulacja ta koresponduje również z propozycją zawartą w m.in. w art. 1 pkt 2 wprowadzającą tryb administracyjny, gdzie organ w ramach postępowania administracyjnego będzie mógł rozstrzygnąć o wpisie do ewidencji producentów w drodze decyzji administracyjnej, jednocześnie zapewniając wnioskodawcy dostęp do wszystkich dostępnych trybów w przepisach ustawy Kpa. Poza tym na wnioskodawcy będzie ciążył obowiązek przedstawienia dowodów udzielić wyjaśnień, niezbędnych do załatwienia sprawy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zaproponowane brzmienie przepisu art. 12 ust. 4b zgodnie z którym „Współposiadacz gospodarstwa rolnego, wyrażający zgodę na wpis do ewidencji producentów, może uzyskać odrębny od pozostałych współposiadaczy numer identyfikacyjny jeżeli prowadzi działalność jako podmiot o którym mowa w art. 3 pkt 3 lit. c, pkt 6, 6a.” Powyższe jest konieczne dla usankcjonowania możliwości uzyskania odrębnego numeru EP dla małżonka będącego współposiadaczem gospodarstwa rolnego, a prowadzącego np. odrębną działalność nadzorowaną przez organy Inspekcji Weterynaryjnej (uzyskanie numeru jest w tym przypadku obowiązkiem). Rozdzielenie wpisu do ewidencji na poszczególne kategorie podmiotów tj. rolnika (newralgiczny) oraz pozostałe typy podmiotów, do których odwołuje się ustawa umożliwi prowadzenie im działalności gospodarczej oraz wypełnienie ustawowych obowiązków.

W dniu 30 maja 2012 r. Naczelny Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów, w przedmiocie zagadnienia prawnego: „Czy w przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej, status producenta rolnego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z

dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. Nr 10 z 2004 r. poz. 76, z późn. zm.) przysługuje spółce cywilnej, wspólnikom spółki cywilnej, czy też wspólnikowi spółki cywilnej, o którym mowa w art. 12 ust. 5 tej ustawy?" podjął uchwałę o treści: „W przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej, status producenta rolnego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów (...) przysługuje spółce cywilnej” (sygnatura akt II GPS 2/12).

NSA wskazał, iż o ile na gruncie prawa krajowego spółka cywilna nie posiada podmiotowości prawnej jak również zdolności prawnej (art. 33 Kodeksu cywilnego), przez co nie może nabywać praw i obowiązków jako odrębny podmiot, o tyle na gruncie prawa unijnego, zdaniem NSA, spółkę cywilną należy traktować jako grupę osób fizycznych, co wypełnia definicję rolnika zawartą w art. 2 lit. a rozporządzenia nr 73/2009: „rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną lub grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty, określonym w art. 299 Traktatu, oraz która prowadzi działalność rolniczą. Ponadto NSA w swojej uchwale zaznacza, że skoro rolnikiem może być osoba fizyczna, osoba prawna oraz grupa osób fizycznych lub prawnych natomiast uprawnienia do ubiegania się o płatności posiada osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, to te dwa określenia: grupa osób i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, należy uznać za zbieżne treściowo.

Na dzień dzisiejszy, zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 5 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, w przypadku producentów działających w formie spółki cywilnej nadaje się jeden numer identyfikacyjny jednemu ze wspólników, na którego wyrazili zgodę pozostali wspólnicy poprzez podanie swojego imienia i nazwiska lub nazwy, numeru PESEL (ewentualnie numeru paszportu lub innego dokumentu tożsamości w przypadku osób fizycznych nieposiadających obywatelstwa polskiego) lub numeru REGON (w przypadku podmiotów niebędących osobami fizycznymi) i złożenie czytelnego podpisu na wniosku. Natomiast w świetle rozważań NSA, w celu umożliwienia jednoznacznej identyfikacji podmiotów prowadzących działalność w formie spółki cywilnej, ubiegających się o przyznanie płatności obsługiwanych przez Agencję, należy przyjąć rozwiązanie, iż rejestracji w krajowym systemie ewidencji

producentów podlega spółka cywilna. W tym miejscu warto nadmienić, iż przepisy w zakresie rejestrowania podmiotów działających w formie spółki cywilnej nie zmieniły się, nie zmienił się również formularz wniosku o wpis do ewidencji producentów.

Uwzględniając powyższe, zaproponowano nowe brzmienie art. 12 ust. 5 (art. 1 pkt. 6) lit. c) projektu), gdzie za zgodą wszystkich wspólników do ewidencji będzie wpisywana spółka cywilna. Zmiana brzmienia art. 12 ust. 4 oraz 5 spowodowała konieczność dostosowania regulacji zawartych w ust. 6, a dotyczących wyrażania zgody na wpis do ewidencji producentów, odpowiednio współposiadaczy gospodarstwa rolnego albo wspólników spółki cywilnej.

Dodatkowo, w art. 14 proponuje się dodać ust. 3, który ma na celu uregulowanie kwestii dokonywania zmian w ewidencji producentów również z urzędu. Obecnie obowiązujące przepisy wskazują, że dane do systemu są wprowadzane wyłącznie na podstawie złożonego do kierownika BP wniosku o wpis do ewidencji producentów. Zdarzają się sytuacje, kiedy ARIMR jest w posiadaniu danych pochodzących z innych ewidencji lub rejestrów publicznych, prowadzonych przez organy lub podmioty wykonujące zadania publiczne. W związku z powyższym, powinna istnieć możliwość włączenia tego typu danych, bez konieczności oczekiwania na złożenie stosownego wniosku przez producenta. Jednym z podstawowych i często wykorzystywanych rejestrów jest krajowy rejestr podmiotów gospodarki narodowej REGON. Rejestr ten zawiera wiele istotnych informacji, pozwalających na aktualizację danych zawartych w ewidencji producentów, tj. nazwa podmiotu, forma prawna lub informacja o wykreśleniu podmiotu z bazy (likwidacja lub rozwiązanie podmiotu). Ponadto, w cyklu corocznym są wprowadzane zmiany w rejestrze TERYT prowadzonym przez GUS. Podczas importu danych z rejestru TERYT wszelkie zmiany są wprowadzane automatycznie. Oznacza to, że bez uszczerbku dla wiarygodności i jakości danych, np. zmiana przynależności miejscowości do innej gminy, może zostać odnotowana w bazie danych, bez konieczności oczekiwania na złożenie wniosków o wpis do ewidencji producentów przez wszystkie podmioty zamieszkujące tę miejscowość. Podobne rozwiązanie funkcjonuje obecnie w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, gdzie w art. 27 ust. 5 wskazano, iż „CEIDG korzysta z informacji zawartych w rejestrach publicznych dostępnych w formie elektronicznej w zakresie danych objętych wnioskiem o wpis do CEIDG w szczególności w celu weryfikacji danych wpisanych do CEIDG”.

W wyniku zmian zaproponowanych w niniejszym projekcie proponuje się zmianę brzmienia art. 17 obowiązującej ustawy, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rozwoju wsi zobowiązany będzie do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych wymagań jakie powinien spełniać wniosek o wpis do ewidencji producentów (art. 1 pkt. 9 projektu), w tym rodzaje dokumentów, jakie należy dołączyć do tego wniosku, mając na względzie dane, o których mowa w art. 7 ustawy i potwierdzenie okoliczności, o których mowa w art. 12 ust. 4a oraz biorąc pod uwagę zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu.

W art. 2 proponuje się wprowadzenie przepisu przejściowego umożliwiającego stosowanie do zaświadczeń o nadanym numerze identyfikacyjnym wydanych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, przepisów dotyczących decyzji. Na podstawie obowiązujących przepisów sprawy dotyczące wpisu producenta do ewidencji producentów nie są co do zasady załatwiane w drodze decyzji administracyjnej. Wpis ten jest zatem tzw. czynnością materialno-techniczną. Jednocześnie kierownik biura powiatowego Agencji na podstawie art. 13 ust. 2 obowiązującej ustawy wydaje podmiotowi, któremu został nadany numer identyfikacyjny zaświadczenie o nadaniu tego numeru. To zaświadczenie poniekąd jest również potwierdzeniem dokonania wpisu producenta do ewidencji, gdyż tylko podmiotowi wpisanemu do ewidencji mógł zostać nadany numer identyfikacyjny. Decyzja administracyjna w sprawie dotyczącej wpisu producenta do ewidencji producentów wydawana jest jedynie w sytuacji, gdy nie są spełnione przesłanki dokonania takiego wpisu – w takiej sytuacji kierownik biura powiatowego w drodze decyzji odmawia wpisu producenta do ewidencji producentów. Obowiązujące przepisy nie przewidują natomiast mechanizmu eliminowania wpisów, które zostały dokonane z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa. W takiej sytuacji, na gruncie obowiązujących przepisów, nie jest możliwe zastosowanie trybów nadzwyczajnych przewidzianych w Kpa. Wpis producenta do ewidencji producentów nie jest dokonywany bowiem w drodze decyzji administracyjnej, a stosując tryby nadzwyczajne przewidziane w Kpa można wyeliminować z obrotu tylko decyzję administracyjną (ewentualnie postanowienie), natomiast nie można ich zastosować do czynności materialno-technicznych ani do zaświadczeń. Wprowadzenie w projektowanym art. 2 ust. 2 regulacji, na mocy której wydanie przez wejściem w życie niniejszej ustawy zaświadczenia będą uznawane za decyzje o wpisie producenta do

ewidencji producentów, pozwoli na zastosowanie do takich zaświadczeń przepisów Kpa dotyczących trybów nadzwyczajnych, a więc umożliwi zmianę, uchylene lub stwierdzenie nieważności takich zaświadczeń. W konsekwencji umożliwi to wyeliminowanie z ewidencji producentów wpisów, które zostały dokonane z naruszeniem prawa.

W związku z usunięciem z ustawy definicji przetwórcy, w art. 3 proponuje się, aby wszystkie podmioty wpisane do ewidencji producentów jako przetwórcy, zostały oznaczone w systemie jako potencjalni beneficjenci. Działanie to ma na celu uporządkowanie zawartości bazy danych, a zarazem uniknięcie sytuacji, w której grupa podmiotów pozostanie nieprzypisana do jakiegokolwiek definicji określonej w art. 3 pkt. 2 ustawy.

W art. 4 proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Pozostałe zmiany porządkowe, nie wynikające z wyroku TK.

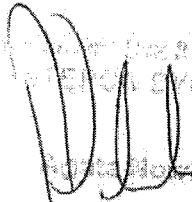
W art. 1 pkt 3 (art. 7 zmienianej ustawy) proponuje się, aby numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) podawany był w przypadku podmiotów niebędących osobą fizyczną. Obecnie taki obowiązek nie dotyczy podmiotów, którym REGON nie został nadany np. spółki kapitałowe w organizacji. Składają one wnioski o wpis do ewidencji producentów bez wskazywania REGON-u. Należy podkreślić, iż REGON jest jedynym, w przypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, unikalnym identyfikatorem jednoznacznie identyfikującym podmiot. Brak tego identyfikatora uniemożliwia dokonanie wpisu podmiotu do ewidencji producentów. Dlatego też proponuje się powyższe rozwiązanie.

Zmiany zaproponowane w art. 1 pkt 5 lit. c projektu ustawy mają na celu uproszczenie procedury składania przez producentów wniosków o wpis do ewidencji producentów. W chwili obecnej nie ma już uzasadnienia aby wniosek o wpis do ewidencji producentów składany był na 21 dni przed złożeniem wniosku o płatność (jak to jest w obowiązujących przepisach). W początkowym okresie funkcjonowania zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli przepis w obowiązującym brzmieniu miał zabezpieczać przed nadmierną kumulacją

wniosków. Na dzień dzisiejszy ryzyko takie już nie występuje, gdyż wnioski o wpis do ewidencji producentów są rozpatrywane na bieżąco. Proponuje się zatem, aby wniosek o wpis do ewidencji składany był nie później niż w dniu złożenia wniosku o płatność. Konsekwencją zaproponowanej w art. 1 pkt. 1 lit d jest uchylenie pkt 4 w art. 11 ust. 3.

ZASTĘPCA PREZESA

Krzysztof Zaleski

Prezesa Zarządu Regionalnych
Centrał SYREKTORA

2023-10-19 10:20:20

STOWARZYSZENIE NAUKOWO-TECHNICZNE
INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW ROLNICTWA

Zarząd Główny

00-043 Warszawa, ul. Czackiego 3/5; tel. 22 827 02 53, e-mail: sitr@sitr.pl

L. dz. 3/P/2014

Warszawa, dn. 14.04.2014 r.

Sz. P.

Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo BPS/KU-034/597/15/14 z dnia 26 marca 2014 roku w sprawie sporządzenia opinii w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności informuję, że Zarząd Główny Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa **nie wnosi uwag w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie, a tym samym wydaje pozytywną opinię w przedmiotowej sprawie.**

Zwracamy jednak uwagę na konieczność sprecyzowania jasnych kryteriów nadawania numeru identyfikacyjnego producentowi, co jest poruszane w Uzasadnieniu do projektu ustawy. Należy rozważyć również takie przypadki, gdzie podmiot jest współposiadaczem jednego gospodarstwa rolnego a zarazem dodatkowo prowadzi osobne gospodarstwo rolne.

Z poważaniem

PREZES
mgr inż. Tadeusz Płoszaj

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2014 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

RR3/0310/051-2/WGC/2014/36206

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

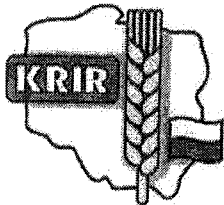
W odpowiedzi na pismo nr BPS/KU-034/597/4/14 z 26 marca 2014 r. w sprawie opinii w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, uprzejmie informuję, iż odnosząc się do rozwiązań zaproponowanych w projekcie, przedmiotowa regulacja nie wpłynie w zakresie skutków na globalną wielkość wypłacanych środków przeznaczonych na płatności bezpośrednie - środki te są bowiem wypłacane do wysokości limitu przyznanego przez Komisję Europejską państwu członkowskiemu, które z kolei określa wielkość stawki płatności na jeden hektar powierzchni objętej tymi płatnościami.

Ewentualne koszty związane z dostosowaniem systemu informatycznego działającego obecnie w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie obsługi płatności bezpośrednich oraz koszty związane z funkcjonowaniem ARiMR będące wynikiem wdrożenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego nr P 40/12 z 3 grudnia 2013 r. powinny zostać ujęte w planie finansowym ARiMR i nie powinny przekraczać kwot zaplanowanych w ramach limitu wydatków części 33 budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

[Signature]
Z powołaniem Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
[Signature]
Dariusz Dominiak

KU 240/14

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30, tel. (22) 623-21-65, 623-23-01; fax (22) 623-11-55
e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/546/2014

Warszawa, 16.04.2014 r.

Pan
Piotr Zientarski
Senator RP
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 marca 2014 r. znak BPS/KU-034/597/11/14, przy którym przekazano Senacki projekt **ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności** uprzejmie informuję, że Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych popiera zmianę ustawy zaproponowaną przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP.

W wyniku zaproponowanej zmiany jeden numer identyfikacyjny będzie nadawany jednemu ze współmałżonków, tylko i wyłącznie gdy są oni współposiadaczami gospodarstwa rolnego i gdy drugi wyrazi zgodę.

W pozostałych przypadkach małżonkowie będą uprawnieni do posiadania osobnych numerów identyfikacyjnych, co umożliwi ubieganie się odrębnie o płatności na gospodarstwa rolne będące własnością jednego z nich.

W opinii samorządu rolniczego jest to rozwiązanie korzystne dla rolników i porządkujące sytuację prawną małżonków posiadających rozdzielność majątkową.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem,

PREZES
Krajowej Rady Izb Rolniczych
Wiktor Szmulewicz

Warszawa, 17 kwietnia 2014 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.533.2014 / 2

dot.: BPS/KJ-034/597/5/14 z 265.03.2014 r.

Pan Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu *ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności* wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.), w związku z art. 79a Regulaminu Senatu przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z Pańską prośbą o przedstawienie opinii dotyczącej zgodności projektu *ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności* pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

- I. Projektowana regulacja ma na celu dostosowanie *ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności* do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. Akt P 40/12). Projekt przewiduje wprowadzenie zmiany w art. 12 ust 4 tej ustawy, polegającej na tym, że jeden numer identyfikacyjny będzie nadawany tylko w przypadku tych małżonków, którzy są współposiadaczami gospodarstwa rolnego. W pozostałych przypadkach każdy z małżonków będzie miał prawo do osobnego numeru identyfikacyjnego.

Z powyższego wynika, że w wyniku przyjęcia projektowanych rozwiązań gospodarstwo rolne traktowane będzie w systemie ewidencji i tym samym w systemie wsparcia rolnictwa jako odrębne gospodarstwo rolne na podstawie kryteriów własnościowych, bez uwzględnienia innych kryteriów, takich jak np. zarządzanie, stopień zorganizowania jednostek produkcyjnych itd.

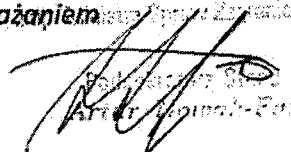
Z uzasadnienia do projektu wynika, że projekt realizuje pewne minimum (służy wyłącznie wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego), pozostawiając nieuregulowaną kwestię odpowiednich rozwiązań kontrolnych, które pozwalałyby sprawdzać, czy małżonkowie nie dokonują sztucznych podziałów gospodarstw rolnych w celu uzyskania nienależnych lub wyższych płatności.

- II. Z punktu widzenia przepisów prawa Unii w zakresie płatności bezpośrednich, należy zwrócić uwagę na definicję pojęcia „gospodarstwo rolne” w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1307/2013¹. Zgodnie z tym przepisem, „gospodarstwo rolne” oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego. Z kolei pod pojęciem „rolnika” prawodawca unijny rozumie osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, których gospodarstwo rolne jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym Traktatów, oraz które prowadzą działalność rolniczą (art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013). Z powyższego wynika, że definicje te nie są oparte na kryteriach własnościowych i formalnoprawnych, lecz na kryteriach funkcjonalnych (prowadzenie działalności rolniczej, zarządzanie działalnością rolniczą). Należy ponadto zwrócić uwagę na zobowiązania nałożone na państwa członkowskie w zakresie zapobiegania podwójnemu finansowaniu działań z wielu systemów wspólnotowych oraz nienależnej kumulacji pomocy lub przypadkom obchodzenia prawa.
- III. W związku z powyższym, z punktu widzenia prawa Unii posługiwanie się wyłącznie kryterium własnościowym dla ustalenia odrębności gospodarstw rolnych, może okazać się niewystarczające. W szczególności projektowana regulacja budzi wątpliwości z punktu widzenia realizacji wymogów kontrolnych wynikających z prawa Unii. Nie można bowiem wykluczyć, że badając prawidłowość wydatkowania środków finansowych z funduszy Unii i skuteczność stosowanych przez organy krajowe kontroli administracyjnych, służby Komisji Europejskiej poddadzą ocenie to, czy podmioty uzyskujące wsparcie w wyniku posiadania odrębnych numerów identyfikacyjnych, rzeczywiście stanowią odrębne jednostki gospodarcze, tj. przykładowo, czy są zarządzane odrębnie lub czy nie stanowią de facto jednej zorganizowanej całości gospodarczej i wykorzystują wspólne jednostki i czynniki produkcyjne.

W opinii MSZ konieczne jest wprowadzenie do ustawodawstwa takich rozwiązań, które zapewnią, że ustalanie odrębności gospodarstw rolnych będzie dokonywane nie tylko na podstawie kryteriów własnościowych, ale także z uwzględnieniem kryteriów funkcjonalnych.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem powyższych uwag.

Z poważaniem

Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Do wiadomości:

Pan Marek Sawicki

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009